

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Інженерно-педагогічний інститут
Кафедра промислової інженерії та сервісу

**Збірник інструкцій
з охорони праці
у навчально-виробничій
лабораторії з обробки
деревини**

Київ – 2013 р.

УДК 674.02:331.458

ББК 37.13н6

Н 3-41

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Інженерно-педагогічним інститутом Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Гуменюк Тетяна Броніславівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри промислової інженерії та сервісу Інженерно-педагогічного інституту Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова;

Коваленко Ігор Васильович – доцент кафедри промислової інженерії та сервісу Інженерно-педагогічного інституту Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова;

Овсієнко Анатолій Іванович – майстер виробничого навчання кафедри промислової інженерії та сервісу Інженерно-педагогічного інституту Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

РЕЦЕНЗЕНТИ ПРОГРАМИ:

Авраменко Олег Борисович, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри техніко-технологічних дисциплін, охорони праці та безпеки життєдіяльності Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Зікій Григорій Савельович, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальнотехнічних дисциплін Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова;

Сидорчук Людмила Андріївна, доктор педагогічних наук, професор кафедри загальнотехнічних дисциплін Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

Обговорено та рекомендовано до видання Вченою радою Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

« ____ » _____ 20 ____ року, протокол № ____

УДК 674.02:331.458

ББК 37.13н6

© Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013

© Коваленко І. В., Гуменюк Т. Б., 2013

ЗМІСТ

I.	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ	4
II.	ЗАКОНОДАВЧА ТА НОРМАТИВНА БАЗА УКРАЇНИ ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ	6
III.	ІНСТРУКЦІЇ З ОХОРОНИ ПРАЦІ НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧОЇ ЛАБОРАТОРІЇ З ОБРОБКИ ДЕРЕВИНИ	8
	Інструкція з охорони праці під час ручної обробки деревини	8
	Інструкція з охорони праці під час стругання деревини	12
	Інструкція з охорони праці під час пиляння деревини	15
	Інструкція з охорони праці під час різання деревини стамесками та долотами	17
	Інструкція з охорони праці під час роботи з використанням переносних електроінструментів	20
	Інструкція з охорони праці під час роботи на свердлильному верстаті	25
	Інструкція з охорони праці під час роботи на заточувальному верстаті	29
	Інструкція з охорони праці при роботі на токарному верстаті з обробки деревини	33
	Інструкція з охорони праці під час роботи на фугувальному верстаті	37
	Інструкція з охорони праці під час роботи на фрезерувальному верстаті	41
	Інструкція з охорони праці під час роботи на круглопилковому верстаті	47
	Інструкція з охорони праці під час оздоблення виробів	52
	Інструкція з охорони праці з пожежної безпеки у навчальних майстернях з обробки деревини	55
	Інструкція з охорони праці з надання першої долікарської допомоги	59
	ДОДАТОК 1	76

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

Державна політика України щодо охорони праці спирається на конституційне право кожного громадянина на належні безпечні і здорові умови праці та пріоритети життя і здоров'я працівника по відношенню до результатів виробничої діяльності. Реалізація цієї політики має забезпечити постійне поліпшення умов і безпеки праці, зменшення рівня травматизму та професійної захворюваності.

За будь-якої діяльності людини існує ризик отримати травму чи набути захворювання. Людина, володіє навичками та знаннями правил безпеки, враховує цей ризик і застосовує заходи, які його зменшують або зовсім виключають.

Основні терміни та визначення

Охорона праці – система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на забезпечення здоров'я і працездатності людини в процесі трудової діяльності.

Виробнича санітарія – це система організаційних, гігієнічних і санітарно-технічних заходів та засобів запобігання впливу шкідливих виробничих чинників на працівників.

Гігієна праці – галузь практичної та наукової діяльності, що вивчає стан здоров'я працівників, зумовлений умовами праці, і на цій основі обґрунтовує заходи і засоби щодо збереження і зміцнення здоров'я працівників, профілактики несприятливого впливу умов праці.

Небезпечний (виробничий) чинник – це такий чинник, вплив якого на працівника в певних умовах призводить до травм, гострого отруєння, різкого погіршення здоров'я або смерті.

Шкідливий (виробничий) чинник* – це такий чинник, вплив якого за певних умов може призвести до захворювання, зниження працездатності і (або) негативного впливу на здоров'я нащадків. *Залежно від кількісної характеристики (рівня концентрації тощо), тривалості впливу, шкідливий виробничий чинник може стати небезпечним.

Безпека – стан захищеності особи та суспільства від ризику зазнати шкоди.

Рівень безпеки – оцінка безпеки, обґрунтована величиною прийняттого ризику.

Небезпека – потенційне джерело шкоди.

Безпечні умови праці; безпека праці – стан умов праці, за якого вплив на працівника небезпечних і шкідливих виробничих чинників усунуто або вплив шкідливих чинників не перевищує гранично допустимих значень.

Види інструктажів та порядок їх проведення для вихованців, учнів, студентів

Інструктажі за часом і характером проведення поділяють на: вступний, первинний, повторний, позаплановий та цільовий.

Вступний інструктаж проводиться на початку занять працівником служби охорони праці, а за відсутності такого – особою, на яку наказом керівника закладу освіти покладено ці обов'язки. Програма вступного інструктажу розробляється службою охорони праці закладу освіти або призначеною особою і затверджується керівником закладу освіти (додаток 1). Запис про проведення вступного інструктажу робиться в журналі реєстрації вступного інструктажу, який зберігається у службі охорони праці або в працівника, що відповідає за проведення вступного інструктажу.

Первинний інструктаж проводиться з групою вихованців позашкільних закладів освіти, учнів середніх та професійно-технічних закладів освіти чи студентів вищих закладів освіти. Тематика інструктажу та порядок його проведення визначаються відповідними положеннями Міністерства освіти і науки України.

Позаплановий інструктаж проводиться при виявленні порушень вимог безпеки вихованцями, учнями, студентами під час навчально-виховного процесу, при зміні умов виконання навчальних завдань з професії, лабораторних робіт, інших видів занять, передбачених навчальними планами.

Цільовий інструктаж з питань охорони праці проводять з групою вихованців, учнів, студентів. Обсяг і зміст інструктажу визначаються залежно від виду масових заходів. Облік проведення цільових інструктажів

здійснюється відповідно до чинних положень Міністерства освіти і науки України в журналах обліку теоретичного і виробничого навчання.

Первинний, позаплановий, цільовий інструктажі проводять відповідні вчителі, вихователі, керівники гуртків, інструктори, тренери, майстри виробничого навчання або завідувачі кабінетів (лабораторій) за відповідними інструкціями чи програмами.

Відмітка про проведення первинного та позапланового інструктажів робиться в журналі реєстрації інструктажів з питань охорони праці.

II. ЗАКОНОДАВЧА ТА НОРМАТИВНА БАЗА УКРАЇНИ ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ

Законодавство України про охорону праці являє собою систему взаємопов'язаних нормативно-правових актів, що регулюють відносини у галузі реалізації державної політики щодо правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження здоров'я і працездатності людини в процесі праці. Воно складається з Закону України «Про охорону праці», Кодексу законів про працю України, Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» та прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів.

Законодавство України про охорону праці базується на:

- Закон України “Про охорону праці” № 2695-XII від 14.10.92, в редакції Закону № 229-IV від 21.11.2002
- Наказ Міністерства освіти і науки № 616 від 31.08.2001 “Про затвердження Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в навчальних закладах” (із змінами, внесеними згідно з наказами Міністерства освіти і науки № 773 від 05.07.2004; № 1365 від 07.10.2013)
- Постанова КМ України від 30 листопада 2011 р. № 1232 “Деякі питання розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань і

аварій на виробництві “(із змінами, внесеними згідно з постановами КМ № 829 (829-2012-п) від 05.09.2012; № 868 (868-2012-п) від 19.09.2012; № 380 (380-2013-п) від 29.05.2013)

- Постанова КМ України № 270 від 22 березня 2001 року “Про затвердження порядку розслідування та обліку нещасних випадків не виробничого характеру” (із змінами, внесеними згідно з постановами КМ № 1356 (1356-2007-п) від 21.11.2007; № 885 (885-2009-п) від 19.08.2009; № 1400 (1400-2011-п) від 26.12.2011; № 868 (868-2012-п) від 19.09.2012)
- Наказ Міністерства юстиції України № 16 від 30.01.98 “Про затвердження Порядків застосування списків виробництв, робіт, цехів, професій і посад, зайнятість працівників в яких дає право на щорічні додаткові відпустки за роботу із шкідливими і важкими умовами праці та за особливий характер праці”, (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства праці та соціальної політики № 150 від 04.06.2003)
- Наказ Державного комітету України з нагляду за охороною праці № 81 від 16.03.2004 “Про затвердження правил безпеки під час навчання в кабінетах інформатики навчальних закладів системи загальної середньої освіти” (із змінами, внесеними згідно з Наказом Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду № 252 від 06.11.2007)
- Постанова КМ України № 442 від 1 серпня 1992 р. “Про порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці”
- Методичні рекомендації для проведення атестації робочих місць за умовами праці, затверджені Міністерством праці України за № 41 від 01.09.92 р.
- Наказ Міністерства юстиції України № 9 від 29.01.98 “Про затвердження Положення про розробку інструкцій з охорони праці”
- ДНАОП 0.00-4.15-98 Положення про розробку інструкцій з охорони праці
- Наказ Держнаглядохоронпраці № 15 від 26.01.2005 Перелік робіт з підвищеною небезпекою

- Постанова КМ України № 559 від 23.05.2001 “Про затвердження переліку професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам, порядку проведення цих оглядів та видачі особистих медичних книжок”
- Наказ Державного комітету України по нагляду за охороною праці №130 від 30.12.94 “Про затвердження Положення про навчання неповнолітніх професіям, пов'язаним з важкими роботами і роботами з шкідливими або небезпечними умовами праці”(із змінами, внесеними згідно з Наказами Державного комітету України з нагляду за охороною праці № 244 від 15.12.2003; № 274 від 16.11.2007)
- “Про використання Інструктивно-методичних матеріалів з питань створення безпечних умов для роботи у кабінетах інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій загальноосвітніх навчальних закладів” Лист Міністерства освіти і науки України № 1/9-497 від 17.07.2013р.
- Про інструктивно-методичні матеріали “Безпечне проведення занять у кабінетах природничо-математичного напрямку загальноосвітніх навчальних закладах” Лист Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 1/9-72 від 01.02.2012р.

ІІІ. ІНСТРУКЦІЇ З ОХОРОНИ ПРАЦІ НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧОЇ ЛАБОРАТОРІЇ З ОБРОБКИ ДЕРЕВИНИ

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

під час ручної обробки деревини

1. Загальні положення

1.1. До роботи під час ручної обробки деревини допускаються студенти, що пройшли медичний огляд, відповідне навчання, вступний та первинний інструктаж на робочому місці про безпечні методи роботи, та з охорони праці.

Проведення інструктажу з охорони праці фіксується у «Журнал реєстрації інструктажів з охорони праці».

1.2. Небезпечність у роботі:

- пошкодження рук та інших частин тіла під час роботи несправним інструментом;
- пошкодження рук та інших частин тіла при запилюванні без застосування спеціальних пристроїв;
- пошкодження рук та інших частин тіла при падінні інструменту.

1.3. Студент повинен виконувати лише ту роботу, з якої пройшов інструктаж і на яку видано завдання. Не дозволяється передоручати свою роботу іншим студентам.

1.4. Необхідно дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку. Не допускається знаходження на робочому місці сторонніх осіб. Забороняється палити, розпивати спиртні напої, працювати у стані алкогольного сп'яніння.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Перед роботою студенти повинні одягти спецодяг, застібнути його на всі гудзики, захвати волосся під головний убір.

2.2. Перевірити наявність інвентарю (щітки, совка), справність верстака (затискні коробки, упор для пиляння, затискні клини, пристрої для креслення).

2.3. Розташувати на верстаку інструменти індивідуального користування у порядку, встановленому завідуючим лабораторії або викладачем. Все зайве необхідно прибрати.

2.4. Без дозволу завідувача лабораторії або викладача до роботи приступати категорично забороняється.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. Надійно закріпити матеріал, що обробляється, (деревину) у затискачах верстака.

3.2. Використовувати слід тільки справний, добре налагоджений інструмент. Інструмент необхідно використовувати за призначенням.

3.3. Працювати лучковою пилкою дозволяється тільки після того, як переконаєтесь, що полотно добре розведене і надійно закріплене, а тятива забезпечує необхідний його натяг.

3.4. Працювати потрібно лише справним стругальним інструментом. Розщеплені частини стругів негайно замінюйте. Ручки інструментів повинні бути зручними для роботи.

3.5. Технологічні операції (пиляння, обтісування, довбання, свердління, з'єднування деталей) виконувати слід на верстаку у відповідних місцях, використовуючи пристрої, підпори, підкладні дошки.

3.6. Періодично у процесі роботи необхідно прибирати стружку, відходи. Своєчасно повертати інструмент загального користування.

3.7. Не відволікатись під час роботи, стежити за правильністю прийомів.

3.8. Готувати і підігрівати клей дозволяється тільки під наглядом завідувача лабораторії або викладача в ізольованому від навчально-виробничої лабораторії з обробки деревини і добре вентиляваному приміщенні.

3.9. Забороняється користуватись у навчально-виробничій лабораторії з обробки деревини відкритим вогнем та електронагрівачем.

3.10. Під час запилювання використовувати напрямляч для опори полотна інструмента.

3.11. Очищувати струги (рубанок, фуганок) від стружки потрібно дерев'яними клинами.

3.12. У випадку псування інструменту під час роботи негайно замінювати його.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Залишки матеріалів, незакінчені вироби здати завідувачу лабораторії або викладачу.

4.2. Перевірити стан інструментів і скласти їх у відведене місце.

4.3. Прибирати робоче місце, користуючись, щіткою. Не здувати стружку і не змітати її рукою.

4.4. Перевірити наявність та справність всіх деталей верстака.

4.5. Привести себе у порядок.

4.6. Виходити з навчально-виробничої лабораторії з обробки деревини тільки з дозволу завідувача лабораторії або викладача.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. При виникненні аварійної ситуації:

- припинити роботу;
- вимкнути апарати, обладнання, устаткування;
- усунути джерело небезпеки, якщо це можливо;
- повідомити викладача, адміністрацію про виникнення аварійної ситуації;
- забезпечити огороження небезпечної зони;
- покинути небезпечну зону;
- допомогти в усуненні аварійної ситуації, якщо це можливо і ніякої загрози для життя не має.

5.2. При виникненні пожежі або загоряння необхідно взяти такі заходи:

- вимкнути рубильник;
- негайно викликати пожежну службу за номером 101;
- зачинити вікна й двері, щоб вогонь не поширювався у сусідні приміщення;
- до прибуття пожежної служби розпочати гасіння вогню використовуючи вогнегасники та інші первинні засоби пожежогасіння;
- після прибуття пожежних служб виконувати розпорядження керівника гасіння пожежі.

5.3. При нещасних випадках зі студентами необхідно:

- повідомити викладача;
- викликати екстрену (швидку) медичну допомогу за номером 103;
- протягом 1-ї години поставити до відома керівництво і охорону праці за телефоном 239-30-23;
- взяти заходи для збереження обставин при яких трапився нещасний випадок, якщо це не створює загрози для життя і здоров'я інших студентів;
- за згодою потерпілого надати першу долікарську допомогу.

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

під час стругання деревини

1. Загальні положення

1.1. До роботи під час ручної обробки деревини допускаються студенти, що пройшли медичний огляд, відповідне навчання, вступний та первинний інструктажі на робочому місці про безпечні методи роботи та з охорони праці.

Проведення інструктажу з охорони праці фіксується у «Журнал реєстрації інструктажів з охорони праці».

1.2. Небезпечність у роботі:

- пошкодження рук та інших частин тіла під час роботи несправним інструментом;
- пошкодження рук та інших частин тіла при падінні інструменту.

1.3. Студент повинен виконувати лише ту роботу, з якої пройшов інструктаж і на яку видано завдання. Не дозволяється передоручати свою роботу іншим студентам.

1.4. Необхідно дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку. Не допускається знаходження на робочому місці сторонніх осіб. Забороняється палити, розпивати спиртні напої, працювати у стані алкогольного сп'яніння.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Перед роботою студенти повинні одягти спецодяг, застібнути його на всі гудзики, захвати волосся під головний убір.

2.2. Ретельно підготувати своє робоче місце до безпечної роботи.

2.3. Підготувати до роботи свій інструмент і пристрої, впевнившись в їх справності.

2.5. Залізко стругальних інструментів не повинно мати задирок, тріщин і вм'ятин.

2.6. Усі стругальні інструменти потрібно класти на робоче місце боком, лезами різця від себе.

2.7. Надійно закріпити заготовку у затискачах верстака.

2.8. Налагоджуючи стругальний інструмент, не допускайте, щоб залізко випало з колодки. Вибиваючи клин або залізко, інструмент треба тримати над верстаком.

2.9. Без дозволу завідувача лабораторії або викладача до роботи приступати категорично забороняється.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. Під час роботи студенти повинні виконувати тільки ті види робіт, які доручив викладач.

3.2. Використовувати дозволяється лише справний, добре налагоджений інструмент.

3.3. Використовувати необхідно інструмент за призначенням, тому що його можна зіпсувати та отримати травму.

3.4. Стругання потрібно виконувати на верстаку в установлених місцях, використовуючи пристрої, упори, підкладні дошки.

3.5. Забороняється відволікатись під час роботи і відволікати інших.

3.6. Слід утримувати робоче місце в чистоті.

3.7. Забороняється перевіряти долонею якість поверхні оброблюваної деталі.

3.8. Необхідно дбайливо ставитись до устаткування, верстаків, інструментів.

3.9. Інструменти загального користування слід брати лише з дозволу викладача чи завідувача лабораторії і повертати їх відразу після використання.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Упорядкувати робоче місце, прибрати деталі, матеріал, сміття, відходи.

4.2. Привести у справний стан інструменти.

4.3. Очистити струги (рубанок, шерхебель, фуганок) дерев'яними клинками.

4.4. Прибрати робоче місце користуючись щіткою. Не дозволяється здувати стружку і змитати її рукою.

4.5. Привести себе у порядок.

4.6. Виходити з навчально-виробничої лабораторії з обробки деревини тільки з дозволу завідувача лабораторії або викладача.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. При виникненні аварійної ситуації:

- припинити роботу;
- вимкнути апарати, обладнання, устаткування;
- усунути джерело небезпеки, якщо це можливо;
- повідомити викладача, адміністрацію про виникнення аварійної ситуації;
- забезпечити огороження небезпечної зони;
- покинути небезпечну зону;
- допомогти в усуненні аварійної ситуації, якщо це можливо і ніякої загрози для життя не має.

5.2. При виникненні пожежі або загоряння необхідно вжити таких заходів:

- вимкнути рубильник;
- негайно викликати пожежну службу за номером 101;
- зачинити вікна й двері, щоб вогонь не поширювався у сусідні приміщення;
- до прибуття пожежної служби розпочати гасіння вогню використовуючи вогнегасники та інші первинні засоби пожежегасіння;
- після прибуття пожежних служб виконувати розпорядження керівника гасіння пожежі.

5.3. При нещасних випадках зі студентами необхідно:

- повідомити викладача;
- викликати екстрену (швидку) медичну допомогу за номером 103;
- протягом 1-ї години поставити до відома керівництво і охорону праці за телефоном 239-30-23;
- вжити заходи для збереження обставин при яких трапився нещасний випадок, якщо це не створює загрози для життя і здоров'я інших студентів;
- за згодою потерпілого надати першу долікарську допомогу.

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

під час пиляння деревини

1. Загальні положення

1.1. До роботи під час ручної обробки деревини допускаються студенти, що пройшли медичний огляд, відповідне навчання, вступний та первинний інструктажі на робочому місці про безпечні методи роботи, та з охорони праці.

Проведення інструктажу з охорони праці фіксується у «Журнал реєстрації інструктажів з охорони праці».

1.2. Небезпечність у роботі:

- пошкодження рук та інших частин тіла під час роботи несправним інструментом;
- пошкодження рук та інших частин тіла при запилюванні без застосування спеціальних пристроїв.

1.3. Студент повинен виконувати лише ту роботу, з якої пройшов інструктаж і на яку видано завдання. Не дозволяється передоручати свою роботу іншим студентам.

1.4. Дотримання правил внутрішнього трудового розпорядку. Не допускається знаходження на робочому місці сторонніх осіб. Забороняється палити, розпивати спиртні напої, працювати у стані алкогольного сп'яніння.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Одягнути спецодяг, застібнути його на всі гудзики, сховати волосся під головний убір.

2.2. Ретельно підготувати своє робоче місце до безпечної роботи.

2.3. При закручуванні тятиви лучкової пилки не слід близько нахилитися до неї, бо закрутка може вдарити по обличчю.

2.4. Переносити пилку належить в опущеній до низу руці.

2.5. Підготувати до роботи свої інструменти і пристрої, впевнившись в їх справності.

2.6. Без дозволу завідувача лабораторії або викладача до роботи приступати категорично забороняється.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. Під час практичної роботи студенти виконують тільки ті види робіт, які доручив завідувач лабораторії або викладач.

3.2. Використовувати слід тільки справний, добре налагоджений інструмент. Використовувати інструменти тільки за призначенням.

3.3. Щоб не поранитись різальним інструментом, не слід класти його лезом догори, до себе.

3.4. Стежте за натягом полотна лучкової пилки.

3.5. Під час запилювання слід застосовувати стусло або напрямний брусок.

3.6. Не слід тримати ліву руку під час пиляння близько до зубів пилки.

3.7. Забороняється відволікатись під час роботи і відволікати інших.

3.8. Інструменти загального користування слід брати лише з відома викладача чи завідувача лабораторії. Повертати їх потрібно відразу після використання.

3.9. У випадку псування інструменту під час роботи потрібно негайно замінити його.

3.10. Утримувати в чистоті робоче місце.

3.11. Необхідно дбайливо ставитись до устаткування, верстаків, інструментів.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Залишки матеріалів, незакінчені вироби здати завідувачу лабораторії.

4.2. Необхідно перевірити стан інструментів і скласти їх.

4.3. Прибрати робоче місце користуючись щіткою. Не здувати стружку і не змітати її рукою.

4.4. Перевірити наявність та справність всіх деталей верстака.

4.5. Привести себе у порядок.

4.6. Виходити з навчально-виробничої лабораторії з обробки деревини тільки з дозволу завідувача лабораторії або викладача.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. При виникненні аварійної ситуації:

- припинити роботу;

- вимкнути апарати, обладнання, устаткування;
- усунути джерело небезпеки, якщо це можливо;
- повідомити викладача, адміністрацію про виникнення аварійної ситуації;
- забезпечити огороження небезпечної зони;
- покинути небезпечну зону;
- допомогти в усуненні аварійної ситуації, якщо це можливо і ніякої загрози для життя не має.

5.2. При виникненні пожежі або загоряння необхідно вжити такі заходи:

- вимкнути рубильник;
- негайно викликати пожежну службу за номером 101;
- зачинити вікна й двері, щоб вогонь не поширювався у сусідні приміщення;
- до прибуття пожежної служби розпочати гасіння вогню використовуючи вогнегасники та інші первинні засоби пожежогасіння;
- після прибуття пожежних служб виконувати розпорядження керівника гасіння пожежі.

5.3. При нещасних випадках зі студентами необхідно:

- повідомити викладача;
- викликати екстрену (швидку) медичну допомогу за номером 103;
- протягом 1-ї години поставити до відома керівництво і охорону праці за телефоном 239-30-23;
- вжити заходи для збереження обставин при яких трапився нещасний випадок, якщо це не створює загрози для життя і здоров'я інших студентів;
- за згодою потерпілого надати першу долікарську допомогу.

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

під час різання деревини стамесками та долотами

1. Загальні положення

1.1. До роботи під час ручної обробки деревини допускаються студенти, що пройшли медичний огляд, відповідне навчання, вступний та первинний інструктаж на робочому місці про безпечні методи роботи та з охорони праці.

Проведення інструктажу з охорони праці фіксується у «Журнал реєстрації інструктажів з охорони праці».

1.2. Небезпечність у роботі:

- пошкодження рук та інших ділянок тіла під час роботи несправним інструментом;
- пошкодження рук та інших ділянок тіла при падінні інструменту.

1.3. Студент повинен виконувати лише ту роботу, з якої пройшов інструктаж і на яку видано завдання. Не дозволяється передоручати свою роботу іншим студентам.

1.4. Необхідно дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку. Не допускається знаходження на робочому місці сторонніх осіб. Забороняється палити, розпивати спиртні напої, працювати у стані алкогольного сп'яніння.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Одягнути спецодяг, застібнути його на всі гудзики, заховати волосся під головний убір.

2.2. Підготувати до роботи свої інструменти і пристрої, впевнившись в їх справності:

- хвостовики стамесок і доліт повинні бути щільно насадженими на ручки;
- дерев'яні ручки доліт для запобігання розколювання повинні бути стиснуті металевими кільцями;
- леза доліт і стамесок не повинні мати задирок, тріщин і вм'ятин.

2.3. Надійно закріпити деревину у затискачах верстака.

2.4. Без дозволу завідувача лабораторії або викладача до роботи приступати категорично забороняється.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. Слід використовувати тільки справний, добре налагоджений інструмент.

3.2. Інструмент необхідно використовувати за призначенням. В іншому разі можна не тільки зіпсувати його, а й отримати травму.

3.3. Передавати інструмент з рук у руки необхідно лише ручкою вперед.

3.4. Не дозволяється різати стамесками, коли заготовка не закріплена у верстаку.

3.5. Довбання слід виконувати в напрямі від себе.

3.6. Забороняється підчищати деревину стамескою в напрямі руки, яка підтримує деталь.

3.7. Забороняється відволікатись під час роботи і відволікати інших.

3.8. Слід утримувати в чистоті робоче місце.

3.9. Необхідно дбайливо ставитись до устаткування, верстаків, інструментів.

3.10. Інструменти загального користування дозволяється брати лише з відома викладача чи навчального майстра. Повертати їх потрібно відразу після використання.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Упорядкувати робоче місце, прибрати деталі, матеріал, сміття, відходи. Прибирати робоче місце потрібно користуючись щіткою. Не здувати стружку і не змітати її рукою.

4.2. Привести у справний стан інструменти.

4.3. Привести себе у порядок.

4.4. Вимити руки і обличчя водою з милом.

4.5. Виходити з навчально-виробничої лабораторії з обробки деревини тільки з дозволу завідувача лабораторії або викладача.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. При виникненні аварійної ситуації:

- припинити роботу;
- вимкнути апарати, обладнання, устаткування;
- усунути джерело небезпеки, якщо це можливо;
- повідомити викладача, адміністрацію про виникнення аварійної ситуації;
- забезпечити огороження небезпечної зони;
- покинути небезпечну зону;
- допомогти в усуненні аварійної ситуації, якщо це можливо і ніякої загрози для життя не має.

5.2. При виникненні пожежі або загоряння необхідно вжити такі заходи:

- вимкнути рубильник;
- негайно викликати пожежну службу за номером 101;
- зачинити вікна й двері, щоб вогонь не поширювався у сусідні приміщення;
- до прибуття пожежної служби розпочати гасіння вогню використовуючи вогнегасники та інші первинні засоби пожежогасіння;
- після прибуття пожежних служб виконувати розпорядження керівника гасіння пожежі.

5.3. При нещасних випадках зі студентами необхідно:

- повідомити викладача;
- викликати екстрену (швидку) медичну допомогу за номером 103;
- протягом 1-ї години поставити до відома керівництво і охорону праці за телефоном 239-30-23;
- вжити заходи для збереження обставин при яких трапився нещасний випадок, якщо це не створює загрози для життя і здоров'я інших студентів;
- за згодою потерпілого надати першу долікарську допомогу.

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

під час роботи з використанням переносних електроінструментів

1. Загальні положення

1.1. До роботи з використанням переносних електроінструментів допускаються студенти, які пройшли спеціальне навчання, медичний огляд, вступний та первинний інструктажі з охорони праці, про безпечні методи роботи.

Проведення інструктажу з охорони праці фіксується у «Журнал реєстрації інструктажів з охорони праці».

1.2. У процесі роботи можлива поява таких небезпечних та шкідливих факторів, стосовно до яких необхідно дотримуватися правил безпеки:

- рухомі частини обладнання;
- рух повітря;

- можливість появи небезпеки електричної напруги на струмових частинах обладнання;
- гострі кути;
- задирки на обладнанні та матеріалі.

1.3. Небезпечність у роботі:

- ураження електричним струмом;
- поранення ніг електроінструментом, що впав;
- пошкодження очей стружкою, уламками різального інструменту;
- поранення рук та інших ділянок тіла внаслідок поганого закріплення деталі або ріжучого інструменту;
- доторкання до ріжучого інструменту;
- захоплення одягу, волосся незакритими обертовими деталями обладнання.

1.4. Студент повинен виконувати лише ту роботу, з якої пройшов інструктаж і на яку видано завдання. Не дозволяється передоручати свою роботу іншим студентам.

1.5. Необхідно дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку. Не допускається знаходження на робочому місці сторонніх осіб. Забороняється палити, розпивати спиртні напої, працювати у стані алкогольного сп'яніння.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Перед роботою студенти повинні одягти спецодяг, застібнути його на всі гудзики, захвати волосся під головний убір.

2.2. Уважно оглянути робоче місце, прибрати усі зайві предмети.

2.3. Робочий інструмент, пристосування і матеріал необхідно розташовувати у зручному і безпечному для користування порядку.

2.4. Слід підготувати до роботи свої інструменти і пристрої, переконатися:

- у надійності кріплення всіх різьбових з'єднань;
- у якості та плавності руху всіх ходових частин;
- у правильності напрямку обертання різального інструменту;
- у справності струмоведучого кабелю і захисного заземлення;

- у надійності роботи вимикача.

2.5. Перед роботою студенти повинні отримати монтерські діелектричні рукавиці та килимок. Попередньо перевірити їх справність.

2.6. При виявленні несправностей повідомити про них завідувача лабораторії або викладача.

2.7. Без дозволу завідувача лабораторії або викладача до роботи приступати категорично забороняється.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. Під час роботи з використанням переносних електроінструментів забороняється:

- загромождувати матеріалом основні проходи;
- торкатися руками рухомих частин;
- змащувати частини механізму;
- прибирати відходи;
- поправляти чи витягувати застрягли матеріали;
- виконувати гальмування обертових частин верстата рукою чи сторонніми предметами;
- виконувати інші дії, що можуть призвести до травмування.

3.2. Під час роботи студенти повинні виконувати тільки ті види робіт, які доручив викладач.

3.3. Використовувати слід тільки справний, добре налагоджений інструмент.

3.4. Використовувати необхідно інструмент за призначенням, тому що його можна зіпсувати та отримати травму.

3.5. Обробляти деталі дозволяється лише у спеціальних пакетах (шаблонах) або надійно закріплені.

3.6. Потрібно стежити за тим, щоб у матеріалі, який обробляється, не було цвяхів та інших металевих предметів.

3.7. Не допускати потрапляння на електроінструмент вологи, бруду, стружки та інших сторонніх предметів.

3.8. Вмикати електроінструмент можна тільки після встановлення деталі на верстаку або іншому робочому місці.

3.9. Подавати (натискати) потрібно інструмент так, щоб не було різкого руху або поштовху.

3.10. Забороняється працювати під час вібрації електроінструменту.

3.11. Якщо необхідно відійти від робочого місця, обов'язково потрібно вимкнути електроінструмент із мережі.

3.12. Під час роботи потрібно ставити або класти інструмент у безпечному положенні.

3.13. Під час роботи з переносним електроінструментом стежте за кабелем живлення, не допускати його скручування, згину та інших механічних впливів.

3.14. Забороняється виконувати часткове розбирання і регулювання різального інструменту без попереднього вимикання електроінструменту з мережі живлення.

3.15. Не дозволяється переходити з однієї ділянки роботи на іншу з не вимкнутим електроінструментом.

3.16. Забороняється відволікатись під час роботи і відволікати інших.

3.17. Слід утримувати в чистоті робоче місце.

3.18. Необхідно дбайливо ставитись до устаткування, верстаків, інструментів.

3.19. При пошкодженні або загорянні електропроводів чи інструменту потрібно вимкнути рубильник.

3.20. Періодично у процесі роботи необхідно прибирати стружку, відходи. Своєчасно повертати інструмент загального користування.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Вимкнути електроінструмент. Прибрати робоче місце, очистити обладнання від стружки, тирси та інших відходів, скласти інструмент у спеціально відведене місце.

4.2. Вимкнути живлення електричним струмом.

4.3. Повідомити завідувача лабораторії або викладача про всі неполадки і порушення, що були виявлені у процесі роботи.

4.4. Зняти спецодяг.

4.5. Вимити руки і обличчя водою з милом.

4.6. Виходити з навчально-виробничої лабораторії з обробки деревини тільки з дозволу завідувача лабораторії або викладача.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. При виникненні аварійної ситуації:

- припинити роботу;
- вимкнути апарати, обладнання, устаткування;
- усунути джерело небезпеки, якщо це можливо;
- повідомити викладача, адміністрацію про виникнення аварійної ситуації;
- забезпечити огороження небезпечної зони;
- покинути небезпечну зону;
- допомогти в усуненні аварійної ситуації, якщо це можливо і ніякої загрози для життя не має.

5.2. При виникненні пожежі або загоряння необхідно взяти такі заходи:

- вимкнути рубильник;
- негайно викликати пожежну службу за номером 101;
- зачинити вікна й двері, щоб вогонь не поширювався у сусідні приміщення;
- до прибуття пожежної служби розпочати гасіння вогню використовуючи вогнегасники та інші первинні засоби пожежегасіння;
- після прибуття пожежних служб виконувати розпорядження керівника гасіння пожежі.

5.3. При нещасних випадках зі студентами необхідно:

- повідомити викладача;
- викликати екстрену (швидку) медичну допомогу за номером 103;
- протягом 1-ї години поставити до відома керівництво і охорону праці за телефоном 239-30-23;
- взяти заходи для збереження обставин при яких трапився нещасний випадок, якщо це не створює загрози для життя і здоров'я інших студентів;

- за згодою потерпілого надати першу долікарську допомогу.

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

під час роботи на свердлильному верстаті

1. Загальні положення

1.1. До роботи на свердлильному верстаті допускаються студенти, які пройшли спеціальне навчання, медичний огляд, вступний та первинний інструктажі з охорони праці, про безпечні методи роботи.

Проведення інструктажу з охорони праці фіксується у «Журнал реєстрації інструктажів з охорони праці».

1.2. У процесі роботи можлива поява таких небезпечних та шкідливих факторів, стосовно до яких необхідно дотримуватися правил безпеки:

- рухомі частини обладнання;
- рух повітря;
- можливість появи небезпеки електричної напруги на струмових частинах обладнання;
- гострі кути;
- задирки на обладнанні та матеріалі.

1.3. Небезпечність у роботі:

- ураження електричним струмом;
- пошкодження очей стружкою, що відлітає;
- поранення рук чи інших частин тіла внаслідок поганого закріплення деталі або ріжучого інструменту;
- доторкання до ріжучого інструменту;
- захоплення одягу, волосся незакритими обертовими деталями верстата.

1.4. Студент повинен виконувати лише ту роботу, з якої пройшов інструктаж і на яку видано завдання. Не дозволяється передоручати свою роботу іншим студентам.

1.5. Необхідно дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку. Не допускати знаходження на робочому місці сторонніх осіб.

Забороняється палити, розпивати спиртні напої, працювати у стані алкогольного сп'яніння.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Перед роботою студенти повинні одягти спецодяг, застібнути його на всі гудзики, захвати волосся під головний убір.

2.2. Уважно оглянути робоче місце, прибрати усі зайві предмети.

2.3. Робочий інструмент, пристосування і матеріал необхідно розташувати у зручному і безпечному для користування порядку.

2.4. Перевірити справність верстату:

- наявність і справність захисних огорожень і пристосувань;
- надійність кріплення заземлюючих дротів;
- справність ріжучого інструменту.

2.5. Перевірити роботу верстата на холостому ходу та справність пускового механізму, вмикаючи та вимикаючи кнопки.

2.6. Перед свердлінням необхідно позначити центри отворів. Дерев'яні заготовки в місці свердління наколотити шилом.

2.7. Свердло затиснути міцно і без перекосів у патроні.

2.8. Надійно закріпити деталь на столі верстата в лещатах.

2.9. Перед самим початком роботи на верстаті слід одягнути захисні окуляри.

2.10. Без дозволу завідувача лабораторії або викладача до роботи категорично забороняється.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. Потрібно використовувати справний, добре налагоджений ріжучий інструмент.

3.2. Не дозволяється користуватись свердлами зі спрацьованими конусними хвостовиками.

3.3. Свердло до деталі підводити плавно без зусиль і ривків, тільки після того, як шпindel верстата набере повної швидкості.

3.4. Під час наскрізного свердління на стіл під деталь необхідно підкласти дерев'яну підставку.

3.5. Забороняється під час свердління підтримувати руками незакріплену деталь.

3.6. Будьте особливо уважними і обережними наприкінці свердління. Під час виходу свердла з матеріалу слід зменшити швидкість подачі.

3.7. Щоб уникнути травм у процесі роботи на верстаті, забороняється:

- нахилити голову до шпинделя;
- виконувати роботи у рукавицях;
- загромаджувати матеріалом основні проходи;
- спиратися на станину;
- торкатися руками рухомих частин;
- змащувати і охолоджувати свердла за допомогою мокрих ганчірок;
- прибирати відходи при увімкненому верстаті;
- виконувати гальмування обертових частин верстата рукою чи сторонніми предметами;
- відходити від верстата, не вимкнувши його;
- виконувати інші дії, що можуть призвести до травмування.

3.8. Патрони для свердел повинні бути гладкими і мати обтічну форму.

3.9. Для відбивання пазів і гнізд необхідно застосовувати фрези.

3.10. Свердла повинні бути огорожені, причому в міру заглиблення свердла у деревину, огорожа повинна закривати ту частину інструмента, яка залишається згори, а в міру виходу свердла з отвору - огорожувати весь інструмент.

3.11. Матеріал, що обробляється, повинен міцно закріплюватись спеціальним затискачем.

3.12. Малі деталі рекомендується сверdlити на верстатах з механічною чи пневматичною подачею.

3.13. Всі рухомі частини приводного вузла свердлильного верстата повинні бути огорожені.

3.14. Забороняється відволікатись під час роботи і відволікати інших.

3.15. У випадку вимкнення струму у мережі потрібно негайно вимкнути верстат.

3.16. Перед зупинкою верстата, відведіть свердло від деталі, після чого вимкніть електродвигун.

3.17. Забороняється контролювати якість обробки і чистити отвір від стружки пальцями рук.

3.18. У процесі роботи необхідно періодично прибирати стружку, відходи. Своєчасно повертати інструмент загального користування.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Зупинити верстат. Вимкнути живлення електричним струмом.

4.2. Прибрати робоче місце, очистити обладнання від стружки, тирси та інших відходів, скласти інструмент у спеціально відведене місце.

4.3. Повідомити безпосереднього керівника про всі неполадки і порушення, що були виявлені у процесі роботи.

4.4. Зняти спецодяг.

4.5. Вимити руки і обличчя водою з милом.

4.6. Виходити з навчально-виробничої лабораторії з обробки деревини тільки з дозволу завідувача лабораторією або викладача.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. При виникненні аварійної ситуації:

- припинити роботу;
- вимкнути апарати, обладнання, устаткування;
- усунути джерело небезпеки, якщо це можливо;
- повідомити викладача, адміністрацію про виникнення аварійної ситуації;
- забезпечити огороження небезпечної зони;
- покинути небезпечну зону;
- допомогти в усуненні аварійної ситуації, якщо це можливо і ніякої загрози для життя не має.

5.2. При виникненні пожежі або загоряння необхідно взяти такі заходи:

- вимкнути рубильник;
- негайно викликати пожежну службу за номером 101;
- зачинити вікна й двері, щоб вогонь не поширювався у сусідні приміщення;

- до прибуття пожежної служби розпочати гасіння вогню використовуючи вогнегасники та інші первинні засоби пожежегасіння;
- після прибуття пожежних служб виконувати розпорядження керівника гасіння пожежі.

5.3. При нещасних випадках зі студентами необхідно:

- повідомити викладача;
- викликати екстрену (швидку) медичну допомогу за номером 103;
- протягом 1-ї години поставити до відома керівництво і охорону праці за телефоном 239-30-23;
- вжити заходи для збереження обставин при яких трапився нещасний випадок, якщо це не створює загрози для життя і здоров'я інших студентів;
- за згодою потерпілого надати першу долікарську допомогу.

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

під час роботи на заточувальному верстаті

1. Загальні положення

1.1. До роботи на заточувальному верстаті допускаються студенти, які пройшли спеціальне навчання, медичний огляд, вступний та первинний інструктаж з охорони праці, про безпечні методи роботи.

Проведення інструктажу з охорони праці фіксується у «Журнал реєстрації інструктажів з охорони праці».

1.2. У процесі роботи можлива поява таких небезпечних та шкідливих факторів, стосовно до яких необхідно дотримуватися правил безпеки:

- рухомі частини обладнання;
- можливість появи небезпеки електричної напруги на струмових частинах обладнання;
- гострі кути;
- задирки на обладнанні та заточуваному інструменті.

1.3. Небезпечність у роботі:

- ураження електричним струмом;

- пошкодження очей;
- поранення рук та інших частин тіла внаслідок поганого закріплення деталі або ріжучого інструменту;
- доторкання до ріжучого інструменту;
- захоплення одягу, волосся незакритими обертовими деталями верстата;
- пошкодження обличчя, тіла, внаслідок вилітання осколків абразиву або інструменту.

1.4. Студент повинен виконувати лише ту роботу, з якої пройшов інструктаж і на яку видано завдання. Не дозволяється передоручати свою роботу іншим студентам.

1.5. Необхідно дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку. Не допускати знаходження на робочому місці сторонніх осіб. Забороняється палити, розпивати спиртні напої, працювати у стані алкогольного сп'яніння.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Перед роботою студенти повинні одягти спецодяг, застібнути його на всі гудзики, захвати волосся під головний убір.

2.2. Уважно оглянути робоче місце, прибрати усі зайві предмети.

2.3. Робочий інструмент, пристосування і матеріал необхідно розташувати у зручному і безпечному для користування порядку.

2.4. Перевірити справність верстату:

- наявність і справність захисних огорожень і пристосувань;
- надійність кріплення заземлюючих дротів;
- відсутність тріщин і відколів на абразивному крузі.

2.5. Відступивши трохи вбік від небезпечної зони проти круга, перевірити верстат на холостому ході.

2.6. Перед самим початком роботи на верстаті слід одягнути захисні окуляри або опустити захисний екран.

2.7. Без дозволу завідувача лабораторії або викладача до роботи приступати категорично забороняється.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. Під час роботи на заточувальному верстаті забороняється:

- загроможувати матеріалом основні проходи;
- спиратися на станину;
- торкатися руками рухомих частин;
- змащувати частини механізму;
- прибирати відходи;
- поправляти чи витягувати застрягли матеріали;
- виконувати гальмування обертових частин верстата рукою чи сторонніми предметами;
- виконувати інші дії, що можуть призвести до травмування.

3.2. Під час заточування інструменту слід надійно утримувати його руками, плавно підводити до абразивного круга трохи вище від його горизонтальної осі.

3.3. Не слід нахилитися до заточувального інструменту для спостереження за ходом точіння. Момент контакту круга з інструментом визначати за іскрою.

3.4. Якість заточування визначати після того, як інструмент відокремлено від круга і виведено у безпечну зону.

3.5. Не дозволяється визначати на дотик гостроти й рівності заточених інструментів.

3.6. Не дозволяється стояти у напрямі площини обертання абразивного круга.

3.7. Не дозволяється виконувати заточувальні роботи на бічній поверхні абразивного круга.

3.8. Не дозволяється класти на корпус верстата інструмент, шаблони та інші предмети.

3.9. Забороняється відволікатись під час роботи і відволікати інших.

3.10. У процесі роботи необхідно періодично прибирати стружку, відходи.

3.11. Якщо необхідно відійти від верстата, потрібно вимкнути його і дочекатись повної зупинки ножового вала.

3.12. Своєчасно повертати інструмент загального користування.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Зупинити верстат. Вимкнути живлення електричним струмом.

4.2. Прибрати робоче місце, очистити обладнання від стружки, тирси та інших відходів, скласти інструмент у спеціально відведене місце.

4.3. Повідомити безпосереднього керівника про всі неполадки і порушення, що були виявлені у процесі роботи.

4.4. Зняти спецодяг.

4.5. Вимити руки і обличчя водою з милом.

4.6. Виходити з навчально-виробничої лабораторії з обробки деревини тільки з дозволу завідувач лабораторії або викладача.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. При виникненні аварійної ситуації:

- припинити роботу;
- вимкнути апарати, обладнання, устаткування;
- усунути джерело небезпеки, якщо це можливо;
- повідомити викладача, адміністрацію про виникнення аварійної ситуації;
- забезпечити огороження небезпечної зони;
- покинути небезпечну зону;
- допомогти в усуненні аварійної ситуації, якщо це можливо і ніякої загрози для життя не має.

5.2. При виникненні пожежі або загоряння необхідно вжити таких заходів:

- вимкнути рубильник;
- негайно викликати пожежну службу за номером 101;
- зачинити вікна й двері, щоб вогонь не поширювався у сусідні приміщення;
- до прибуття пожежної служби розпочати гасіння вогню використовуючи вогнегасники та інші первинні засоби пожежегасіння;

- після прибуття пожежних служб виконувати розпорядження керівника гасіння пожежі.

5.3. При нещасних випадках зі студентами необхідно:

- повідомити викладача;
- викликати екстрену (швидку) медичну допомогу за номером 103;
- протягом 1-ї години поставити до відома керівництво і охорону праці за телефоном 239-30-23;
- вжити заходи для збереження обставин при яких трапився нещасний випадок, якщо це не створює загрози для життя і здоров'я інших студентів;
- за згодою потерпілого надати першу долікарську допомогу.

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

при роботі на токарному верстаті з обробки деревини

1. Загальні положення

1.1. До роботи на токарному верстаті з обробки деревини допускаються студенти, які пройшли спеціальне навчання, медичний огляд, вступний та первинний інструктаж з охорони праці, про безпечні методи роботи.

Проведення інструктажу з охорони праці фіксується у «Журнал реєстрації інструктажів з охорони праці».

1.2. У процесі роботи можлива поява таких небезпечних та шкідливих факторів, стосовно до яких необхідно дотримуватися правил безпеки:

- рухомі частини обладнання;
- рух повітря;
- можливість появи небезпеки електричної напруги на струмових частинах обладнання;
- гострі кути;
- задирки на обладнанні та матеріалі.

1.3. Небезпечність у роботі:

- ураження електричним струмом;
- пошкодження очей стружкою, що відлітає;
- поранення рук, тіла внаслідок поганого закріплення деталі;

- доторкання до деталі, яка обробляється;
- неправильне поводження з різцем;
- осколки погано склеєної заготовки;
- захоплення одягу, волосся незакритими обертовими деталями верстата.

1.4. Студент повинен виконувати лише ту роботу, з якої пройшов інструктаж і на яку видано завдання. Не дозволяється передоручати свою роботу іншим студентам.

1.5. Необхідно дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку. Не допускається знаходження на робочому місці сторонніх осіб. Забороняється палити, розпивати спиртні напої, працювати у стані алкогольного сп'яніння.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Перед роботою студенти повинні одягти спецодяг, застібнути його на всі гудзики, захвати волосся під головний убір.

2.2. Уважно оглянути робоче місце, прибрати усі зайві предмети.

2.3. Робочий інструмент, пристосування і матеріал розташувати у зручному і безпечному для користування порядку.

2.4. Перевірите справність верстату:

- наявність і справність захисних огорожень і пристосувань;
- надійність кріплення заземлюючих дротів;
- справність ріжучого інструменту.

2.5. Перевірити чи немає у заготовці сучків, тріщин, обтесати заготовку до потрібної форми, після чого надійно закріпити її в обертових центрах верстата.

2.6. Установити підручник із зазором 2-3 мм від деталі, що обробляється, і закріпити його на висоті центральної лінії заготовки.

2.7. Перевірити справність різального інструменту і правильність його загострення.

2.8. Перевірити роботу верстата на холостому ходу та справність пускового механізму, вмикаючи та вимикаючи кнопки.

2.9. Перед самим початком роботи на верстаті слід опустити захисний екран або вдягнути захисні окуляри.

2.10. Без дозволу завідувача лабораторії або викладача до роботи приступати категорично забороняється.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. Під час роботи на токарному верстаті з обробки деревини забороняється:

- загромаджувати матеріалом основні проходи;
- спиратися на станину;
- торкатися руками рухомих частин;
- змащувати частини механізму;
- прибирати відходи;
- поправляти чи витягувати застрягли матеріали;
- виконувати гальмування обертових частин верстата рукою чи сторонніми предметами;
- виконувати інші дії, що можуть призвести до травмування.

3.2. Підводити різець до заготовки дозволяється тільки після того, як робочий вал досягне повної частоти обертання.

3.3. Подавати інструмент необхідно плавно, без сильного натиску.

3.4. Потрібно своєчасно посувати підручник до оброблюваної деталі, не допускати збільшення зазору.

3.4. Щоб уникнути травм під час роботи на верстаті, забороняється:

- нахилити голову близько до верстата;
- приймати і передавати предмети через верстат, що працює;
- заміряти деталь, що обробляється, до повної зупинки верстата;
- зупинити верстат, гальмуючи рукою чи іншими предметами деталь;
- відходити від верстата, не вимкнувши його.

3.5. У випадку вимкнення струму у мережі потрібно негайно вимкнути верстат.

3.6. Забороняється відволікатись під час роботи і відволікати інших.

3.7. У процесі роботи необхідно періодично прибирати стружку, відходи. Своєчасно повертати інструмент загального користування.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Зупинити верстат. Вимкнути живлення електричним струмом.

4.2. Прибрати робоче місце, очистити верстат від стружки та інших відходів, скласти інструмент у спеціально відведене місце.

4.3. Повідомити безпосереднього керівника про всі неполадки і порушення, що були виявлені у процесі роботи.

4.4. Зняти спецодяг.

4.5. Вимити руки і обличчя водою з милом.

4.6. Виходити з навчально-виробничої лабораторії з обробки деревини тільки з дозволу завідувача лабораторії або викладача.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. При виникненні аварійної ситуації:

- припинити роботу;
- вимкнути апарати, обладнання, устаткування;
- усунути джерело небезпеки, якщо це можливо;
- повідомити викладача, адміністрацію про виникнення аварійної ситуації;
- забезпечити огороження небезпечної зони;
- покинути небезпечну зону;
- допомогти в усуненні аварійної ситуації, якщо це можливо і ніякої загрози для життя не має.

5.2. При виникненні пожежі або загоряння необхідно взяти такі заходи:

- вимкнути рубильник;
- негайно викликати пожежну службу за номером 101;
- зачинити вікна й двері, щоб вогонь не поширювався у сусідні приміщення;
- до прибуття пожежної служби розпочати гасіння вогню використовуючи вогнегасники та інші первинні засоби пожежегасіння;
- після прибуття пожежних служб виконувати розпорядження керівника гасіння пожежі.

5.3. При нещасних випадках з людьми необхідно:

- повідомити викладача;
- викликати екстрену (швидку) медичну допомогу за номером 103;
- протягом 1-ї години поставити до відома керівництво і охорону праці за телефоном 239-30-23;
- вжити заходи для збереження обставин при яких трапився нещасний випадок, якщо це не створює загрози для життя і здоров'я інших студентів;
- за згодою потерпілого надати першу долікарську допомогу.

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

під час роботи на фугувальному верстаті

1. Загальні положення

1.1. До роботи на фугувальному верстаті допускаються студенти, які пройшли спеціальне навчання, медичний огляд, вступний та первинний інструктаж з охорони праці, про безпечні методи роботи.

Проведення інструктажу з охорони праці фіксується у «Журнал реєстрації інструктажів з охорони праці».

1.2. Студент повинен виконувати лише ту роботу, з якої пройшов інструктаж і на яку видано завдання. Не дозволяється передоручати свою роботу іншим студентам.

1.3. Необхідно дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку. Не допускати знаходження на робочому місці сторонніх осіб. Забороняється палити, розпивати спиртні напої, працювати у стані алкогольного сп'яніння.

1.4. У процесі роботи можлива поява таких небезпечних та шкідливих факторів, стосовно до яких необхідно дотримуватися правил безпеки:

- рухомі частини обладнання;
- рух повітря;
- можливість появи небезпеки електричної напруги на струмових частинах обладнання;
- гострі кути;
- задирки на обладнанні та матеріалі.

1.5. Небезпечність у роботі:

- ураження електричним струмом;
- пошкодження очей стружкою, що відлітає;
- поранення рук чи інших частин тіла внаслідок поганого закріплення деталі або ріжучого інструменту;
- доторкання до ріжучого інструменту;
- захоплення одягу, волосся незакритими обертовими деталями верстата.

1.6. З метою запобігання пожежі, травм необхідно:

- утримувати у чистоті обладнання та приміщення;
- дотримуватись технологічної дисципліни;
- дбайливо ставитись до устаткування, інструменту, пристроїв, матеріалів;
- працювати на справному устаткуванні, справним інструментом, при виявленні несправностей повідомте безпосереднього керівника або ліквідуйте їх власними силами, якщо це входить у ваші обов'язки;
- не користуватись відкритим вогнем;
- дотримуватись вимог особистої гігієни.

1.7. Студент має право відмовитись від виконання завдання на верстаті, якщо створилась ситуація, небезпечна для його життя чи здоров'я, або для людей, які його оточують.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Перед роботою студенти повинні одягти спецодяг, застібнути його на всі гудзики, захвати волосся під головний убір.

2.2. Уважно оглянути робоче місце, прибрати усі зайві предмети.

2.3. Перевірити, щоб непрацююча частина ножового вала була закритою.

2.4. Перевірити міцність захисного засобу робочої частини ножового валу, що механічно закривається

2.5. Перевірити справність верстату:

- наявність і справність захисних огорожень і пристосувань;
- надійність кріплення заземлюючих дротів;
- справність ріжучого інструменту.

2.6. Перевірити роботу верстата на холостому ході та справність пускового механізму, вмикаючи та вимикаючи кнопки пускової коробки.

2.7. Перед самим початком роботи на верстаті слід одягнути захисні окуляри.

2.8. Без дозволу завідувача лабораторії або викладача до роботи приступати категорично забороняється.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. При ручній подачі заготовок слід користуватись навідними колодками або штовхачами.

3.2. Необхідно користуватись притискним пристроєм. Заборонено притискати деталь рукою.

3.3. Не дозволяється працювати на верстаті, якщо вищерблені або гостро скошені накладка і штовхач.

3.4. Під час обробки заготовок, довжина яких більша за довжину робочого стола, необхідно користуватись роликowymi опорами. У гіршому випадку обробити заготовку вдвох (один подає, другий приймає її і підтримує деталь до кінця обробки).

3.5. Матеріали й деталі слід складати так, щоб вони не заважали працювати.

3.6. Не змітати відходи при увімкненому верстаті.

3.7. Не нахилити низько над верстатом голову.

3.8. Не відволікатись під час роботи і не відволікати інших.

3.9. Утримувати в чистоті робоче місце.

3.10. Якщо необхідно відійти від верстата, потрібно вимкнути його і дочекатись повної зупинки ножового вала.

3.11. Не зупиняти і не гальмувати вимкнений ножовий вал, який продовжує обертатися.

3.12. При виявленні стуку або будь-яких інших перебоїв у роботі верстата його слід негайно зупинити.

3.13. У процесі роботи необхідно періодично прибирати стружку, відходи. Своєчасно повертати інструмент загального користування.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Зупинити верстат. Вимкнути живлення електричним струмом.

4.2. Після припинення обертання ножового валу, прибрати робоче місце від стружки, та інших відходів. Прибирання слід здійснювати спеціальною щіткою.

4.3. Повідомити безпосереднього керівника про всі неполадки і порушення, що були виявлені у процесі роботи.

4.4. Зняти та очистити спецодяг і засоби індивідуального захисту та укласти їх в місце зберігання.

4.5. Вимити руки і обличчя водою з милом.

4.6. Виходити з навчально-виробничої лабораторії з обробки деревини тільки з дозволу завідувача лабораторії або викладача.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. При виникненні аварійної ситуації:

- припинити роботу;
- вимкнути апарати, обладнання, устаткування;
- усунути джерело небезпеки, якщо це можливо;
- повідомити викладача, адміністрацію про виникнення аварійної ситуації;
- забезпечити огороження небезпечної зони;
- покинути небезпечну зону;
- допомогти в усуненні аварійної ситуації, якщо це можливо і ніякої загрози для життя не має.

5.2. При виникненні пожежі або загоряння необхідно взяти такі заходи:

- вимкнути рубильник;
- негайно викликати пожежну службу за номером 101;
- зачинити вікна й двері, щоб вогонь не поширювався у сусідні приміщення;
- до прибуття пожежної служби розпочати гасіння вогню використовуючи вогнегасники та інші первинні засоби пожежогасіння;
- після прибуття пожежних служб виконувати розпорядження керівника гасіння пожежі.

5.3. При нещасних випадках з людьми необхідно:

- повідомити викладача;
- викликати екстрену (швидку) медичну допомогу за номером 103;
- протягом 1-ї години поставити до відома керівництво і охорону праці за телефоном 239-30-23;
- вжити заходи для збереження обставин при яких трапився нещасний випадок, якщо це не створює загрози для життя і здоров'я інших студентів;
- за згодою потерпілого надати першу долікарську допомогу.

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

під час роботи на фрезерувальному верстаті

1. Загальні положення

1.1. До роботи на фрезерувальному верстаті допускаються студенти, які пройшли спеціальне навчання, медичний огляд, вступний та первинний інструктаж з охорони праці, про безпечні методи роботи.

Проведення інструктажу з охорони праці фіксується у «Журнал реєстрації інструктажів з охорони праці».

1.2. Студент повинен виконувати лише ту роботу, з якої пройшов інструктаж і на яку видано завдання. Не дозволяється передоручати свою роботу іншим студентам.

1.3. Необхідно дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку. Не допускати знаходження на робочому місці сторонніх осіб. Забороняється палити, розпивати спиртні напої, працювати у стані алкогольного сп'яніння.

1.4. У процесі роботи можлива поява таких небезпечних та шкідливих факторів, стосовно до яких необхідно дотримуватися правил безпеки:

- рухомі частини обладнання;
- рух повітря;
- можливість появи небезпеки електричної напруги на струмових частинах обладнання;
- гострі кути;
- задирки на обладнанні та матеріалі.

1.5. Небезпечність у роботі:

- ураження електричним струмом;
- пошкодження очей тирсою, що відлітає;
- поранення рук, тіла внаслідок поганого закріплення ріжучого інструменту;
- поранення рук, тіла при викиданні погано закріпленої заготовки;
- поранення рук під час роботи без спеціального штовхача;
- поранення трісками (дрібними частинами) під час обробки косошарого матеріалу;
- доторкання до ріжучого інструменту;
- захоплення одягу, волосся незакритими обертовими деталями верстата.

1.6. З метою запобігання пожежі, травм необхідно:

- утримувати у чистоті обладнання та приміщення;
- дотримуватись технологічної дисципліни;
- дбайливо ставитись до устаткування, інструменту, пристроїв, матеріалів;
- працювати на справному устаткуванні, справним інструментом, при виявленні несправностей повідомте безпосереднього керівника або ліквідуйте їх власними силами, якщо це входить у ваші обов'язки;
- не користуватись відкритим вогнем;
- дотримуватись вимог особистої гігієни.

1.7. Студент має право відмовитись від виконання завдання на верстаті, якщо створилась ситуація, небезпечна для його життя чи здоров'я, або для людей, які його оточують.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Перед роботою студенти повинні одягти спецодяг, застібнути його на всі гудзики, захвати волосся під головний убір.

2.2. Підготувати та перевірити справність необхідного для роботи інструменту та пристосування (згідно з технологічним процесом) та засоби індивідуального захисту.

2.3. Уважно оглянути робоче місце, прибрати усі зайві предмети.

2.4. Підготувати робоче місце для проведення робіт. Звільнити підходи та проходи до нього. Впевнитись, що робоче місце достатньо освітлене.

2.5. Перевірити наявність та справність:

- огороження зубчатих коліс, приводних пасів, а також струмоведучих частин електричної апаратури (пускарів, рубильників, кнопок та інше);
- заземлюючих пристроїв;
- запобіжних пристроїв для захисту від стружки.

2.6. Перевірити роботу верстата на холостому ходу та справність пускового механізму, вмикаючи та вимикаючи кнопки пускової коробки.

2.7. Гайкові ключі для затискання болтів та гайок повинні відповідати розмірам гайок головок болтів і не мати тріщин та забоїн, площини зіва ключів повинні бути паралельними.

2.8. Не дозволяється працювати на несправному верстаті.

2.9. Перед самим початком роботи на верстаті слід одягнути захисні окуляри.

2.10. Без дозволу завідувача лабораторії або викладача до роботи не приступати.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. Перед встановленням фрези необхідно перевірити:

- надійність та міцність закріплення зубців або пластин з твердого сплаву;
- цілісність та правильність заточування пластин з твердого сплаву. Вони не повинні мати викришених місць, тріщин, припікання.

3.2. Якщо ріжучі кромки затупились або викришилися, фрезу слід замінити.

3.3. На фрезерувальних верстатах робоча частина фрези повинна бути захищена суцільною металевою огорожею, а робоча частина - пересувною огорожею. Фрези необхідно закріплювати штатними кріпильними деталями, які перешкоджають самовідгвинчуванню болтів, зміщенню чи вильоту інструменту.

3.4. При роботі на фрезерувальному верстаті із застосуванням спрямовуючої лінійки необхідно обов'язково користуватися пристосуваннями, які встановлюються по обидва боки ріжучого інструменту і притискають деталь, що обробляється, до лінійки і до столу.

3.5. Фрезерування деталей перерізом 40 x 40 мм і менше, криволінійне фрезерування, фрезерування гачками або дисками здійснювати тільки з допомогою спеціальних пристроїв.

3.6. Під час прямолінійної обробки деталей слід використовувати притискні гребінки.

3.7. Дрібні деталі обробляти тільки у спеціальних пристроях (цулагах).

3.8. При роботі без спрямовуючої лінійки необхідно застосовувати кільце на шарикопідшипнику як опору для шаблона.

3.9. При роботі великими ріжучими інструментами (з радіусом більше 100 мм) необхідно укріплювати верхній кінець шпинделя і подавати матеріал закріпленим у каретці.

3.10. Деталь до фрези подавати тоді, коли вона набере робочу швидкість обертання.

3.11. Під час заміни оброблюваної деталі чи при її вимірюванні фрезу необхідно відвести на безпечну відстань.

3.12. Раніше, ніж вийняти деталь з лещат, патрона чи затискних планок, слід зупинити верстат і відвести ріжучий інструмент.

3.13. При ручній подачі не допускати різкого підвищення швидкості та глибини різання.

3.14. Під час фрезерування не дозволяється вводити руки у небезпечну зону.

3.15. Неробочі частини фрези повинні бути огорожені. Працювати без огороження фрези забороняється.

3.16. Збірні фрези повинні мати пристрої, що запобігають вилітання ріжучих пластин під час роботи.

3.17. Під час роботи на фрезерувальному верстаті забороняється:

- торкатися руками до обірваних чи оголених проводів;
- знімати та встановлювати огорожі робочого інструменту при працюючому верстаті;
- торкатися руками частин верстата, що рухаються;
- навмисно виводити з ладу запобіжні та блокуючі пристрої верстата;

- прибирати стружку зі столу верстата та проводити чистку ріжучого інструменту під час його роботи;
- залишати робоче місце при працюючому верстаті;
- працювати в рукавичках;
- працювати тупими, несправними фрезами та пристосуваннями;
- робити обміри оброблюваної деталі при працюючому верстаті;
- тримати на корпусі верстата інструменти, пристосування, заготовки, готові вироби;
- залишати гайковий ключ на головці затяжного болта після встановлення фрези, оправки;
- опиратися чи сидіти на станині верстата.

3.18. Матеріали й деталі слід складати так, щоб вони не заважали працювати.

3.19. Не нахилити низько над верстатом голову.

3.20. Не відволікатись під час роботи і не відволікати інших.

3.21. Утримувати в чистоті робоче місце.

3.22. При виявленні стуку або будь-яких інших перебоїв у роботі верстата його слід негайно зупинити.

3.23. Якщо необхідно відійти від верстата, потрібно вимкнути його і дочекатись повної зупинки шпинделя.

3.24. Не зупиняти і не гальмувати вимкнений верстат, шпиндель якого продовжує обертатися.

3.25. У процесі роботи необхідно періодично прибирати стружку, відходи. Своєчасно повертати інструмент загального користування.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Зупинити верстат.

4.2. Після припинення обертання шпинделя, прибрати робоче місце від стружки, та інших відходів. Прибирання слід здійснювати спеціальною щіткою.

4.3. Вимкнути місцеве освітлення та відключити верстат від електромережі.

4.4. Оброблені деталі та робочий інструмент укласти на місце їх зберігання.

4.5. Повідомити безпосереднього керівника про всі неполадки і порушення, що були виявлені у процесі роботи.

4.6. Зняти та очистити спецодяг і засоби індивідуального захисту та укласти їх в місце зберігання.

4.7. Вимити руки і обличчя водою з милом.

4.8. Виходити з навчально-виробничої лабораторії з обробки деревини тільки з дозволу завідувача лабораторії або викладача.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. При виникненні аварійної ситуації:

- припинити роботу;
- вимкнути апарати, обладнання, устаткування;
- усунути джерело небезпеки, якщо це можливо;
- повідомити викладача, адміністрацію про виникнення аварійної ситуації;
- забезпечити огороження небезпечної зони;
- покинути небезпечну зону;
- допомогти в усуненні аварійної ситуації, якщо це можливо і ніякої загрози для життя не має.

5.2. При виникненні пожежі або загоряння необхідно взяти такі заходи:

- вимкнути рубильник;
- негайно викликати пожежну службу за номером 101;
- зачинити вікна й двері, щоб вогонь не поширювався у сусідні приміщення;
- до прибуття пожежної служби розпочати гасіння вогню використовуючи вогнегасники та інші первинні засоби пожежогасіння;
- після прибуття пожежних служб виконувати розпорядження керівника гасіння пожежі.

5.3. При нещасних випадках з людьми необхідно:

- повідомити викладача;
- викликати екстрену (швидку) медичну допомогу за номером 103;

- протягом 1-ї години поставити до відома керівництво і охорону праці за телефоном 239-30-23;
- вжити заходи для збереження обставин при яких трапився нещасний випадок, якщо це не створює загрози для життя і здоров'я інших студентів;
- за згодою потерпілого надати першу долікарську допомогу.

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

під час роботи на круглопилковому верстаті

1. Загальні положення

1.1. До роботи на круглопилковому верстаті допускаються студенти, які пройшли спеціальне навчання, медичний огляд, вступний та первинний інструктаж з охорони праці, про безпечні методи роботи.

Проведення інструктажу з охорони праці фіксується у «Журнал реєстрації інструктажів з охорони праці».

1.2. Студент повинен виконувати лише ту роботу, з якої пройшов інструктаж і на яку видано завдання. Не дозволяється передоручати свою роботу іншим студентам.

1.3. Необхідно дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку. Не допускається знаходження на робочому місці сторонніх осіб. Забороняється палити, розпивати спиртні напої, працювати у стані алкогольного сп'яніння.

1.4. У процесі роботи можлива поява таких небезпечних та шкідливих факторів, стосовно до яких необхідно дотримуватися правил безпеки:

- рухомі частини обладнання;
- рух повітря;
- можливість появи небезпеки електричної напруги на струмових частинах обладнання;
- гострі кути;
- задирки на обладнанні та матеріалі.

1.5. Небезпечність у роботі:

- ураження електричним струмом;

- пошкодження очей тирсою, що відлітає;
- поранення рук, тіла внаслідок поганого закріплення ріжучого інструменту;
- поранення рук, тіла при викиданні пиломатеріалу під час роботи без розклинювального ножа;
- поранення рук під час роботи без спеціального штовхача;
- поранення трісками (дрібними частинами) під час обробки косошарого матеріалу;
- поранення рук під час виймання трісок (дрібних частин) при обертанні пиляльного диска;
- доторкання до ріжучого інструменту;
- захоплення одягу, волосся незакритими обертовими деталями верстата.

1.6. З метою запобігання пожежі, травм необхідно:

- утримувати у чистоті обладнання та приміщення;
- дотримуватись технологічної дисципліни;
- дбайливо ставитись до устаткування, інструменту, пристроїв, матеріалів;
- працювати на справному устаткуванні, справним інструментом;
- не користуватись відкритим вогнем;
- дотримуватись вимог особистої гігієни.

1.7. При виявленні несправностей повідомити безпосереднього керівника (навчального майстра або викладача).

1.7. Студент має право відмовитись від виконання завдання на верстаті, якщо створилась ситуація, небезпечна для його життя чи здоров'я, або для людей, які його оточують.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Одягнути спецодяг, застібнути його на всі гудзики, сховати волосся під головний убір.

2.2. Уважно оглянути робоче місце, прибрати усі зайві предмети.

2.3. Перевірити, щоб робоча частина пилки мала захисний ковпак, а частина пилки, розміщена під столом верстата, була захищена спеціальними пристроями – щитами.

2.4. Прокрутити кілька разів диск пилки і перевірити, чи не має биття, чи він міцно закріплений на валу. Оглянути пилку і переконатись у тому, що вона не має тріщин, надривів, поламаних зубів.

2.5. Оглянути, чи правильно встановлено напрямну лінійку, розклинювальний ніж (він повинен бути на 0,5 мм товстішим за пропилену деревину). Відстань між лезом розклинюючого ножа і зубцями пилки не повинна перевищувати 10 мм.

2.6. Перевірити наявність і справність заземлення, занулення верстата.

2.7. Перевірити правильність роботи верстата на холостому ході, вмикаючи і вимикаючи кнопки пускової коробки.

2.8. Перевірити підготовлену для розпилювання деревину, чи немає в ній цвяхів, сучків, що не підлягають розпилюванню і т.п.

2.9. Не дозволяється працювати на несправному верстаті.

2.10. Перед самим початком роботи на верстаті слід одягнути захисні окуляри.

2.11. Без дозволу завідувача лабораторії або викладача до роботи приступати категорично забороняється.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. Під час роботи круглопилкових верстатів забороняється:

- загромождувати матеріалом основні проходи;
- спиратися на станину;
- торкатися руками рухомих частин;
- прибирати відходи, поправляти чи витягувати застрягли матеріали;
- виконувати гальмування обертових частин верстата сторонніми предметами.

3.2. Під час розпилювання пиломатеріалу по довжині потрібно стежити, щоб ззаду пилки був розклинювальний ніж, а при поперечному розпилюванні відвідний клин.

3.3. Заготовку подавати до пилки плавно, без ривків. Надійно утримувати і просувати її вперед без перекошування.

3.4. Під час розпилювання заготовок, довжина яких більша за довжину робочого стола, необхідно користуватись роликowymi опорами. У гіршому випадку розпилювати заготовку вдвох (один подає, другий приймає її і підтримує деталь до кінця обробки).

3.5. При допилюванні заготовок на напівмеханізованих круглопилкових верстатах для повздовжнього пиляння необхідно застосовувати штовхач, який виключає доторкання рук до пиляльного диска.

3.6. Матеріал на пилку не подавати корпусом, слід стояти з боку від руху подачі пиломатеріалу.

3.7. Товщина розпилюваного матеріалу не повинна бути більшою за виступаючу частину пиляльного диска над столом.

3.8. При роботі на круглопилковому верстаті з кареткою повинні застосовуватися на каретці затискачі, а на столі - упори, для того, щоб матеріал, що розпилюють, не рухався у каретці, а каретка не просувалась далі потрібного.

3.9. Щілина для пилки у столі верстата повинна бути не ширша 10 мм.

3.10. При роботі на круглопилковому верстаті для поперечного розпилювання, для подачі матеріалу до пилки повинні застосовуватися полозки чи інші пристосування, які мають, упорні лінійки, що штовхають матеріал, який обробляється. Працювати без подавального пристосування не дозволяється.

3.11. На каретці, супорті чи полозках повинні бути вставлені щитки, що перешкоджають вильоту матеріалу. Для штовхання каретки чи супорта необхідно застосовувати рукоятки, що запобігають попаданню руки у небезпечну зону верстата.

3.12. Складати матеріали й деталі так, щоб вони не заважали працювати.

3.13. Не змітати відходи при увімкненому верстаті.

3.14. Не нахилити низько голову над верстатом.

3.15. Недозволяється відволікатись під час роботи і відволікати інших.

3.16. Слід утримувати робоче місце в чистоті.

3.17. При виявленні стуку або будь-яких інших перебоїв у роботі верстата негайно зупинити її.

3.18. Якщо необхідно відійти від верстата, потрібно вимкнути його і дочекатись повної зупинки ножового вала.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Зупинити верстат.

4.2. Після припинення обертання пиляльного диску, прибрати робоче місце, очистити обладнання від стружки, тирси та інших відходів. Прибирання здійснювати спеціальною щіткою.

4.3. Повідомити безпосереднього керівника про всі неполадки і порушення, що були виявлені у процесі роботи.

4.4. Зняти спецодяг.

4.5. Вимити руки і обличчя водою з милом.

4.6. Виходити з навчально-виробничої лабораторіє з обробки деревини тільки з дозволу завідувача лабораторії або викладача.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. При виникненні аварійної ситуації:

- припинити роботу;
- вимкнути апарати, обладнання, устаткування;
- усунути джерело небезпеки, якщо це можливо;
- повідомити викладача, адміністрацію про виникнення аварійної ситуації;
- забезпечити огороження небезпечної зони;
- покинути небезпечну зону;
- допомогти в усуненні аварійної ситуації, якщо це можливо і ніякої загрози для життя не має.

5.2. При виникненні пожежі або загоряння необхідно вжити такі заходи:

- вимкнути рубильник;
- негайно викликати пожежну службу за номером 101;
- зачинити вікна й двері, щоб вогонь не поширювався у сусідні приміщення;
- до прибуття пожежної служби розпочати гасіння вогню використовуючи вогнегасники та інші первинні засоби пожежегасіння;
- після прибуття пожежних служб виконувати розпорядження керівника гасіння пожежі.

5.3. При нещасних випадках з людьми необхідно:

- повідомити викладача;
- викликати екстрену (швидку) медичну допомогу за номером 103;
- протягом 1-ї години поставити до відома керівництво і охорону праці за телефоном 239-30-23;
- вжити заходи для збереження обставин при яких трапився нещасний випадок, якщо це не створює загрози для життя і здоров'я інших студентів;
- за згодою потерпілого надати першу долікарську допомогу.

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

під час оздоблення виробів

1. Загальні положення

1.1. До роботи в навчально-виробничій лабораторії з обробки деревини допускаються студенти, які пройшли спеціальне навчання, медичний огляд, вступний та первинний інструктажі з охорони праці, про безпечні методи роботи.

Проведення інструктажу з охорони праці фіксується у «Журнал реєстрації інструктажів з охорони праці».

1.2. У процесі роботи можлива поява таких небезпечних та шкідливих факторів, стосовно до яких необхідно дотримуватися правил безпеки:

- поранення рук та інших ділянок тіла внаслідок роботи несправним інструментом;
- запорошення очей;
- отруєння.

1.3. Студент повинен виконувати лише ту роботу, з якої пройшов інструктаж і на яку видано завдання. Не дозволяється передоручати свою роботу іншим студентам.

1.5. Необхідно дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку. Не допускається знаходження на робочому місці сторонніх осіб. Забороняється палити, розпивати спиртні напої, працювати у стані алкогольного сп'яніння.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Перед роботою студенти повинні одягти спецодяг, застібнути його на всі гудзики, захвати волосся під головний убір.

2.2. Уважно оглянути робоче місце, прибрати усі зайві предмети.

2.3. Робочий інструмент, пристосування і матеріал необхідно розташувати у зручному і безпечному для користування порядку.

2.4. Перед фарбуванням або лакуванням студенти повинні одягти на руки гумові рукавички.

2.5. Вивчити безпечні прийоми роботи обробки деревини під час оздоблювання виробів.

2.7. Без дозволу завідувача лабораторії або викладача до роботи приступати категорично забороняється.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. Під час роботи студенти повинні виконувати тільки ті види робіт, які доручив викладач.

3.2. Використовувати слід тільки справний, добре налагоджений інструмент.

3.3. Використовувати інструмент необхідно за призначенням, тому що його можна зіпсувати та отримати травму.

3.4. Забороняється відволікатись під час роботи і відволікати інших.

3.5. Наносити лаки та фарби дозволяється тільки в спеціально обладнаному приміщенні або на відкритому повітрі (випари лаків і фарб шкідливі для здоров'я).

3.6. У приміщенні, де виконується опорядження лаками та фарбами, забороняється користуватися електронагрівальними приладами.

3.7. Слід утримувати в чистоті робоче місце.

3.8. Необхідно дбайливо ставитись до устаткування, верстаків, інструментів.

3.9. Інструменти загального користування слід брати лише з дозволу викладача чи завідувача лабораторії і повертати їх відразу після використання.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Приберіть робоче місце, очистіть обладнання від пилу та інших відходів, складіть інструмент у спеціально відведене місце.

4.2. Старанно вимийте руки з милом. Якщо фарба не змивається, змочіть руки оліфою або нашатирним спиртом.

4.3. Зняти спецодяг.

4.6. Виходити з навчально-виробничої лабораторії з обробки деревини тільки з дозволу завідувача лабораторії або викладача.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. При виникненні аварійної ситуації:

- припинити роботу;
- вимкнути апарати, обладнання, устаткування;
- усунути джерело небезпеки, якщо це можливо;
- повідомити викладача, адміністрацію про виникнення аварійної ситуації;
- забезпечити огороження небезпечної зони;
- покинути небезпечну зону;
- допомогти в усуненні аварійної ситуації, якщо це можливо і ніякої загрози для життя не має.

5.2. При виникненні пожежі або загоряння необхідно взяти такі заходи:

- вимкнути рубильник;
- негайно викликати пожежну службу за номером 101;
- зачинити вікна й двері, щоб вогонь не поширювався у сусідні приміщення;
- до прибуття пожежної служби розпочати гасіння вогню використовуючи вогнегасники та інші первинні засоби пожежегасіння;
- після прибуття пожежних служб виконувати розпорядження керівника гасіння пожежі.

5.3. При нещасних випадках зі студентами необхідно:

- повідомити викладача;
- викликати екстрену (швидку) медичну допомогу за номером 103;
- протягом 1-ї години поставити до відома керівництво і охорону праці за телефоном 239-30-23;

- вжити заходи для збереження обставин при яких трапився нещасний випадок, якщо це не створює загрози для життя і здоров'я інших студентів;
- за згодою потерпілого надати першу долікарську допомогу.

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

з пожежної безпеки у навчальних майстернях з обробки деревини

1. Загальні положення

1.1. Інструкція визначає організаційні і технічні заходи з пожежної профілактики з метою недопущення розповсюдження пожежі на випадок її виникнення.

Проведення інструктажу фіксується у «Журнал реєстрації інструктажів з охорони праці».

1.2. Кожен співробітник, студент зобов'язаний знати і точно виконувати правила пожежної безпеки, а при виникненні пожежі - вжити всіх залежних від нього заходів для врятування людей і гасіння пожежі.

1.3. Сходові клітки, евакуаційні виходи, проходи, коридорні тамбури повинні утримуватися постійно вільними.

1.4. У навчально-виробничій лабораторії з обробки деревини верстаки, верстати, стільці необхідно встановлювати так, щоб не заставляти виходів із майстерні.

1.5. У навчально-виробничій лабораторії з обробки деревини слід суворо дотримуватися протипожежного режиму. Споруди, приміщення повинні постійно утримуватись в чистоті.

1.6. У навчально-виробничих лабораторіях з обробки деревини не повинно бути запасу матеріалів із дерева більше, як на один день.

1.7. Весь пожежний інвентар і обладнання треба утримувати у справному стані, розміщувати на видних місцях.

1.8. На території не дозволяється розкладання вогнищ, спалювання сміття.

1.9. У приміщеннях забороняється палити і розкидати недопалки та запалені сірники.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. У навчально-виробничій лабораторії з обробки деревини легкозаймисті речовини й матеріали мають зберігатися у шафах, що замикаються. Ключі від шаф повинні бути тільки у викладачів.

2.2. Забороняється використовувати електроприлади із пошкодженою ізоляцією, зберігати біля них легкозаймисті рідини, обгортати папером або тканиною електричні лампи.

2.3. Не дозволяється працювати на несправному обладнанні.

2.4. Перед початком роботи на електрообладнанні слід перевірити наявність і надійність кріплення захисних засобів і з'єднання захисного заземлення, занулення.

2.5. Без дозволу завідувача лабораторії або викладача до роботи приступати категорично забороняється.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. Студент повинен виконувати лише ту роботу, з якої пройшов інструктаж і на яку видано завдання. Не дозволяється передоручати свою роботу іншим студентам.

3.2. Забороняється використовувати пожежний інвентар та обладнання для господарських та інших потреб, не пов'язаних із пожежогасінням.

3.3. Під час експлуатації електроустановок не дозволяється:

- використовувати кабелі і проводи із пошкодженою ізоляцією або такою ізоляцією, що втратила захисні властивості;
- залишати під напругою електричні проводи і кабелі з неізольованими кінцями;
- переносити ввімкнені прилади та ремонтувати обладнання, яке перебуває під напругою;
- залишати без догляду ввімкнені в електромережу нагрівальні прилади, обладнання;
- користуватися пошкодженими (несправними) розетками;
- зав'язувати і скручувати електропроводи;
- застосовувати саморобні подовжувачі, які не відповідають вимогам ПУЕ, щодо переносних (пересувних) електропроводів;

- використовувати побутові електронагрівальні прилади (праски, чайники, кип'ятильники тощо) без негорючих підставок та у приміщеннях, де їх застосування не передбачене.

3.4. Забороняється самостійно усувати несправності електромережі і електрообладнання.

3.5. Зварювальні роботи під час ремонту системи опалювання, водопостачання, каналізації можуть проводитися тільки з дозволу проректора.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Після закінчення роботи прибрати сміття, відходи та виробничі обрізки.

4.2. Після кожного заняття усі пожежонебезпечні та вибухонебезпечні речовини й матеріали винести із навчально-виробничої лабораторії з обробки деревини у спеціально виділені та обладнані приміщення.

4.3. Щоденно після закінчення занять у навчально-виробничих лабораторіях з обробки деревини уважно оглянути всі приміщення, які закриваються, вимкнути електроприлади, обладнання, освітлення, усунути виявлені недоліки (викладач, завідувач лабораторії).

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. При виникненні аварійної ситуації:

- припинити роботу;
- вимкнути апарати, обладнання, устаткування;
- усунути джерело небезпеки, якщо це можливо;
- повідомити викладача, адміністрацію про виникнення аварійної ситуації;
- забезпечити огороження небезпечної зони;
- покинути небезпечну зону;
- допомогти в усуненні аварійної ситуації, якщо це можливо і ніякої загрози для життя не має.

5.2. У випадку виникнення пожежі дії співробітників мають бути спрямовані на створення безпеки людей, в першу чергу студентів, їх рятування та евакуацію.

5.3. У випадку загоряння електропроводів вимкнути рубильник. Електропроводи, що знаходяться під напругою, гасити піском, порошковим або вуглекислотним вогнегасником. Не можна гасити їх водою.

5.4. Кожен студент чи співробітник, який виявив пожежу або її ознаки (задимлення, запах горіння, або тління різних матеріалів тощо), зобов'язаний:

- негайно повідомити про це за тел. 101 пожежну частину. При цьому слід чітко назвати адресу закладу, місце виникнення пожежі, а також свою посаду та прізвище;
- задіяти систему повідомлення людей про пожежу;
- сповістити про пожежу викладачів, ректора, проректорів;
- організувати зустріч пожежних підрозділів, вжити заходів щодо гасіння пожежі наявними засобами пожежогасіння.

5.5. Ректор, проректори, викладачі, що прибули на місце пожежі, зобов'язані:

- здійснювати керівництво евакуацією співробітників та студентів, гасіння пожежі до прибуття пожежних підрозділів. У випадку загрози для життя співробітників та студентів негайно організувати їх рятування, використовуючи для цього всі наявні сили і засоби;
- вивести з небезпечної зони всіх працівників та студентів, не зайнятих евакуацією людей та ліквідацією пожежі, при необхідності викликати до місця пожежі медичну та інші служби;
- припинити всі роботи, не пов'язані з заходами щодо ліквідації пожежі;
- організувати вимкнення мереж електропостачання та газопостачання і здійснення інших заходів, які сприяють ліквідації пожежі;
- організувати перевірку наявності всіх студентів, співробітників, евакуйованих з будівлі за списками і журналами;

5.6. Під час проведення евакуації та гасіння пожежі необхідно:

- з урахуванням обстановки, що склалася, визначити найбезпечніші евакуаційні шляхи і виходи до безпечної зони у найкоротший термін;

- викладачам, завідувачам лабораторій та іншим співробітникам університету не можна залишати студентів без нагляду з моменту виявлення пожежі до її ліквідації;
- евакуацію співробітників та студентів слід починати з приміщення, в якому виникла пожежа, і суміжних з ним приміщень, яким загрожує небезпека поширення вогню і продуктів горіння;
- виставити пости безпеки біля входів у будівлі, щоб студенти та співробітники не повертались туди, де виникла пожежа;
- залишаючи приміщення або будівлі, що постраждали від пожежі, потрібно зачинити за собою всі двері і вікна, щоб зменшити ймовірність поширення вогню і диму до суміжних приміщень.

5.7. При нещасних випадках з людьми необхідно:

- повідомити викладача;
- викликати екстрену (швидку) медичну допомогу за номером 103;
- протягом 1-ї години поставити до відома керівництво і охорону праці за телефоном 239-30-23;
- вжити заходи для збереження обставин при яких трапився нещасний випадок, якщо це не створює загрози для життя і здоров'я інших студентів;
- за згодою потерпілого надати першу долікарську допомогу.

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

з надання першої долікарської допомоги

1. Загальні положення

Перша долікарська допомога це комплекс термінових заходів, спрямованих на припинення дії фактора (джерела) ураження, на усунення явищ, що загрожують життю, на полегшення страждань і підготовку потерпілого для провадження до лікувально-профілактичного закладу, що вживаються в разі нещасних випадків і раптових захворювань.

Зазвичай першу долікарську допомогу (найпростіші медичні дії, що виконуються безпосередньо на місці події в найкоротший термін після травмування) надають співробітники та студенти, котрі перебувають поруч.

Оптимальний строк надання першої долікарської допомоги вважаються 30 хв. після настання нещасного випадку. Варто пам'ятати, що незворотні процеси починаються приблизно через 3-5 хв. після зупинки серця.

Законодавством передбачено систему відповідних заходів щодо набуття студентами потрібних знань і навичок. Згідно із Законом України «Про охорону праці» роботодавець вживає термінових заходів для надання допомоги потерпілим та несе безпосередню відповідальність за забезпечення функціонування системи управління охороною праці (ст. 13); працівники зобов'язані дотримуватися вимог нормативно-правових актів з охорони праці, зокрема дбати про безпеку і здоров'я людей у процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території підприємства. За порушення цих вимог працівники несуть безпосередню відповідальність (ст. 14).

Здоров'я і життя потерпілого при настанні нещасного випадку багато в чому залежать від того, наскільки швидко та якісно проведена медична допомога. Усі дії співробітників та студентів, що надають допомогу повинні бути доцільними, обміркованими, рішучими, швидкими та зосередженими.

Якщо в потерпілого відсутні зовнішні ознаки життя (немає дихання, не б'ється серце, відсутній пульс) це ні в якому разі не означає, що людина мертва і можна припинити його оживлення. Висновок про смерть може робити тільки лікар.

При наданні першої долікарської допомоги слід:

- звільнити потерпілого від впливу небезпечного фактора;
- якщо треба, винести потерпілого на свіже повітря, звільнити від одягу, що заважає дихати;
- визначити характер і ступінь пошкодження тіла;
- вжити потрібних заходів з порятунку потерпілого в порядку їх терміновості;
- підтримати основні життєві функції потерпілого до прибуття медичного працівника;
- викликати медичного працівника чи вжити заходів для транспортування потерпілого до найближчого лікувального закладу.

Для успішного надання допомоги треба вміти:

- швидко і правильно оцінити ситуацію в екстремальних умовах;
- оцінити стан потерпілого, діагностувати вид, особливості ураження (травми);
- визначити вид потрібної першої допомоги, послідовність вжиття відповідних заходів, якщо треба, корегувати їх;
- здійснити весь комплекс невідкладної реанімаційної допомоги, контролюючи її ефективність;
- тимчасово зупиняти кровотечу накладанням джгута, стискувальної пов'язки, затисканням судини пальцем;
- зробити штучне дихання та закритий масаж серця, оцінюючи їх ефективність;
- накладати пов'язки, косинки, шини при переломах кісток, важкому забитті, термічному ураженні;
- надавати допомогу при ураженні електричним струмом, зокрема в екстремальних умовах;
- надавати допомогу при теплових і сонячних ударах, утопленні, гострому отруєнні;
- використовувати підручні засоби для надання першої медичної допомоги під час транспортування потерпілого;
- визначити, чи потрібно викликати швидку допомогу, медичного працівника;
- користуватися аптечкою першої допомоги.

Одночасно з наданням долікарської допомоги необхідно викликати швидку допомогу. Повідомити адміністрацію навчального закладу про те, що трапилось.

При наданні першої медичної допомоги важливо не тільки знати її методи, але й вміти поводитися правильно із постраждалим, щоб не спричинити йому додаткового травмування. Слід враховувати, що:

- при важких травмах потерпілого забороняється різко рухати адже це може викликати болючий шок;

- знімати одяг чи взуття з потерпілого необхідно дуже обережно, щоб не заподіяти йому біль. Якщо зняти одяг важко, потрібно його розрізати;
- піднімаючи, переносячи та перевозячи потерпілого не допускається заподіювати йому занепокоєння та біль, допускати струсу, додавати йому незручне чи небезпечне положення. За найменшої можливості потрібно знайти помічників і перенести потерпілого на ношах. Піднімати потерпілого й укладати на ноші необхідно узгоджено, а ще краще по команді. Брати постраждалого потрібно зі здорової сторони, стоячи на одному коліні, не змінюючи його положення. Варто підсунути руку під спину так, щоб пальці показали з іншого боку. Якщо можливо, потрібно не переносити потерпілого до нош, а не встаючи з колін піднятися з землі так, щоб хто-небудь підклав у цей час під нього ноші. Особливо це важливо при будь-яких переломах. У цих випадках необхідно, щоб місце перелому хтось підтримував;
- при переломі хребта, якщо ноші м'які, а також при переломі нижньої щелепи, якщо потерпілий задихається, потрібно потерпілого класти обличчям донизу. Рівною місцевістю потерпілого несуть ногами вперед, а піднімаючи вгору чи сходами навпаки – вперед головою. Ноші треба підтримувати в горизонтальному положенні. Щоб не качати ноші, носії повинні йти в ногу, з трохи зігнутими колінами та піднімати ноги якомога менше. Знімають потерпілого з нош так само, як і піднімають з землі та укладають на ноші. При перенесенні потерпілого на ношах на велику відстань до ручок нош прив'язують лямки, які перекидають через шию;
- перевозити потерпілого у важкому стані краще, якщо можна, покласти його (не перекладаючи) у візок на тих же ношах, підстеливши щось (солому, сіно чи траву) якщо це можливо. Їхати потрібно обережно, уникаючи тряски.

Контроль за організацією надання першої долікарської допомоги, наявністю та комплектністю аптечок, справністю пристосувань та засобів надання першої допомоги, а також навчання персоналу покладається на медичних працівників та адміністрацію навчального закладу.

2. Перша допомога потерпілим

Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.

Якщо у разі ураження електрострумом не надати першої допомоги протягом 2 хв., може настати смерть.

Головне при наданні першої допомоги – якнайшвидше звільнити потерпілого від дії струму.

Для звільнення потерпілого при ураженні електричним струмом необхідно:

- вимкнути рубильник або викрутити запобіжник;
- вимкнути струмоведучі мережі живлення;
- сухими руками відкинути від потерпілого привід, який знаходиться під напругою, відтягнути потерпілого від електричних проводів чи струмопровідних частин установки. При напрузі в установках до 1000В можна взятися за сухий одяг потерпілого, не торкаючись відкритих частин тіла. Слід користуватися гумовими рукавичками або намотати на руку шарф, прогумований плащ і т.п. Рекомендується стати на ізолюваний предмет (на суху дошку, на згорток сухого спецодягу).

При відділенні потерпілого від струмопровідних частин потрібно діяти однією рукою. Якщо електричний струм проходить в землю через потерпілого і він судорожно стискає один провід, то простіше перервати струм, відокремивши потерпілого від землі (підсунувши під нього суху дошку або відтягнувши за ноги від землі вірвовкою або за одяг), дотримуючись при цьому запобіжних заходів. Можна також перерубати дроти сокирою з сухою ручкою або перекусити їх інструментом з ізолюваними ручками. Перерубувати або перекушувати проводи слід пофазово, тобто кожний провід окремо, при цьому рекомендується стояти на сухих дошках, на дерев'яній драбині.

Для звільнення потерпілого від струмоведучих частин під напругою понад 1000В слід одягнути діелектричні рукавиці та боти і діяти штангою або ізолюваними кліщами, розрахованими на відповідну напругу.

Не слід забувати про небезпеку крокової напруги, якщо струмоведуча частина лежить на землі. Тому після звільнення потерпілого необхідно винести

з цієї зони. Без засобів захисту пересуватися в зоні розтікання струму по землі слід не відриваючи ноги одна від одної.

У випадку судорожного обхвату потерпілим електричного проводу, який знаходиться під напругою, потрібно розгорнути руки потерпілому, відриваючи його від проводу послідовним відгинанням окремих пальців, при цьому працівник, який надає допомогу, повинен бути у діалектичних рукавицях і знаходитись на ізолюючій від землі основі.

Якщо потерпілий тільки що прийшов до тями від запаморочення, його необхідно покласти та до прибуття лікаря забезпечити повний спокій, безперервно спостерігати за диханням та пульсом, дати випити 15-20 краплин настойки валеріани, вкрити теплим покривалом і напоїти гарячим чаєм. Не можна дозволяти йому рухатися, оскільки відсутність тяжких симптомів після ураження електричним струмом не виключає можливості подальшого погіршення стану. Якщо потерпілий знаходиться в несвідомому стані, але у нього стійке дихання та пульс, його слід укласти розстебнувши одяг, створити приток свіжого повітря, дати понюхати нашатирний спирт, побризкати водою. Якщо потерпілий знаходиться в несвідомому стані, а дихання його рідке та судомне, або він зовсім не дихає та в нього не можна нащупати пульс, необхідно негайно приступити до штучного дихання та непрямого масажу серця, знявши перед цим одяг. Штучне дихання продовжувати до тих пір, поки не з'явиться самостійне дихання або поки не стане ясно, що наступила смерть. У всіх випадках ураження електричним струмом терміново викликати лікаря або після надання першої медичної допомоги доставити потерпілого до лікувального закладу.

Штучне дихання рекомендується проводити лише в тих випадках, якщо потерпілий не дихає або дихання рідке, судомне, а також якщо дихання поступово погіршується.

Штучне дихання (ШД)

Для проведення штучного дихання слід зробити такі дії:

- Необхідно покласти хворого на спину, розстебнути стискаючий грудну клітку одяг, пояс та забезпечити

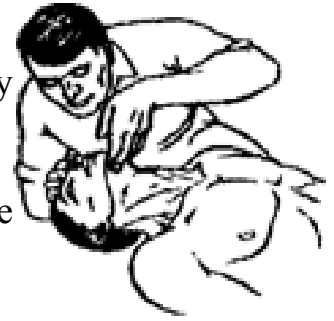
вільну прохідність дихальних шляхів.

- Прослідкуйте за рухом грудної клітки.
- Перевірте, чи прослуховується дихання.
- Прихилившись щокою до потерпілого, відчуйте потік повітря.

Якщо ознаки дихання відсутні, покличте допомогу і способом рот-до-рота зробіть штучне дихання.

Спосіб рот-до-рота

- Огляньте порожнину рота, якщо потрібно очистіть її.
- Відхиліть різко голову, для цього підкладіть, одну руку під шию, другою відсуньте чоло хворого назад.

Пам'ятайте, що надмірне відведення голови може призвести до звуження дихальних шляхів!

- Покрийте рот потерпілого чистим шматком тканини, марлі.
- Затисніть ніздрі.
- Глибоко вдихніть самі.
- Швидко та щільно притисніть свій рот до відкритого рота потерпілого.
- Зробіть два вдування. Видих здійснюється пасивно, за рахунок еластичних сил грудної клітки. Число видихів у хвилину повинно бути не менше 10-12. Вдування потрібно проводити швидко та різко, щоб тривалість вдишу була у 2 рази менше часу видиху.
- Після кожного вдування піднімайте свою голову, щоб потерпілий видихнув повітря.
- Прослідкуйте за рухом повітря.
- Якщо грудна клітина не піднімається, ще більше відведіть голову потерпілого назад, розігнувши шию, і продовжуйте штучне дихання.
- Забезпечте герметичність вдування повітря.
- Після проведених двох активних вдувань, перевірте пульсацію сонної артерії на шиї.
- Якщо пульсація відчутна, продовжуйте штучне дихання з частотою одне вдування кожні 5 секунд - для дорослих; контроль пульсу - через одну хвилину, а потім через кожні 5 хвилин.

Необхідно слідкувати, щоб повітря, що вдихується, не призвело до надмірного розтягнення шлунка. У цьому випадку з'являється небезпека виділення харчових мас зі шлунку та потрапляння їх у бронхи. Зрозуміло, дихання рот у рот створює значні гігієнічні незручності. Уникнути безпосереднього доторкання до рота хворого можливо, вдуваючи повітря через марлеву серветку, хустку або будь-яку іншу нещільну матерію. При цьому методі вентиляції легень можна застосовувати повітроводи.

При використанні методу дихання рот у ніс вдування повітря відбувається через ніс. При цьому рот постраждалого повинен бути закритий рукою, якою одночасно зміщують щелепу доверху для попередження западання язика.

Якщо у потерпілого відсутній пульс, необхідно разом з штучним диханням проводити зовнішній масаж серця.

Основні правила проведення зовнішнього масажу серця:

- потерпілого потрібно положити на тверду поверхню (підлога, дошка або низьке ліжко) для попередження можливого зміщення його тіла зусиллями рук «масажиста», уникнення неефективності проведення зовнішнього масажу серця.
- той, хто робить зовнішній масаж серця, стає збоку від хворого.
- зона прикладення сили його рук розміщена на нижній третині грудини, чітко на серединній лінії;
- для проведення масажу кладуть долоні одна на одну навхрест і тиснуть на грудину в зоні, розміщеній на 2 поперечних пальці (3-4,5см) вище від мечоподібного відростку;
- випрямлені в ліктювих суглобах руки масажиста розміщують таким чином, щоб тиск здійснювало тільки зап'ястя;
- стиснення грудної клітки потерпілого проводиться за рахунок тиску тулуба масажиста;
- зміщення грудини в напрямі до хребта (тобто глибина вгинання грудної клітки) становить 4-6см. Тривалість одного стискання грудної клітки - 0,5-

1с (темп масажу - 60 разів на 1 хв.). При участі у реанімації двох чоловік слід робити роздування легень після кожних 5 стискань грудини;

- в інтервалах руки з грудини не знімають, пальці залишаються припіднятими, руки повністю випрямлені в ліктьових суглобах.

Під час проведення зовнішнього масажу серця і штучного дихання однією людиною після двох швидких нагнітань повітря в легені потерпілого проводиться 12-15 стискань грудної клітки, співвідношення 2:15.

Обов'язковою умовою проведення зовнішнього масажу серця є постійний контроль за його ефективністю.

Критерії ефективності зовнішнього масажу серця:

- поява пульсового поштовху на сонній і стегновій, а інколи і на променевій артеріях потерпілого;
- підвищення артеріального тиску до 60-80 мм рт.ст.;
- зміна кольору шкірних покривів: вони стають менш блідими, сірими, синюшними;
- звуження зіниць, якщо вони були розширені з появою реакції на світло (звуження зіниці під впливом світла);
- поява самостійних дихальних рухів.

Слід пам'ятати, що грубе проведення зовнішнього масажу серця може призвести до тяжких ускладнень - переламаним ребрам з пошкодженням легенів та серця. При сильному тиску на мечоподібний відросток грудини може статися розрив шлунка та печінки. Особливу обережність слід виявляти при проведенні масажу у дітей та людей похилого віку.

Зовнішній масаж серця проводять до того часу, поки не прибуде бригада швидкої медичної допомоги або не відновиться самостійне стійке дихання і діяльність серця.

Перша допомога при переломах, вивихах

розтягу зв'язок суглобів, ударах

При переломах, вивихах необхідно надати потерпілому зручне положення, яке виключає рухи пошкодженої частини тіла. Це досягається шляхом накладання шини, а при її відсутності можна використати палки,

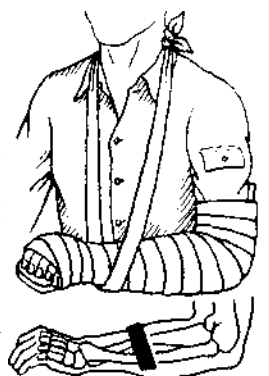
дошки, фанеру і т.д. Шина повинна бути накладена так, щоб були надійно іммобілізовані два сусідні з місцем ушкодження суглоби (вище і нижче), а якщо перелом плеча чи стегна - три суглоби. Накладають шину поверх одягу або кладуть під неї що-небудь м'яке - вату, шарф, рушник. Шина повинна бути накладена так, щоб центр її знаходився на рівні перелому, а кінці накладалися на сусідні суглоби по обидва боки перелому. Фіксація відкритого перелому вимагає дотримання додаткових умов. З метою попередження забруднення рани, необхідно змастити поверхню шкіри навколо рани настоячкою йоду, попередньо зупинивши кровотечу, і накласти стерильну пов'язку.

Особливо небезпечні травми хребта. У таких випадках необхідно обережно, не піднімаючи потерпілого, підсунути під його спину дошку, щит, двері тощо.

При переломі ребер необхідно міцно забинтувати груди або стиснути їх рушником під час видиху. При ушкодженні тазу необхідно обережно стягнути його широким рушником, покласти на тверді ноші, а під зігнуті і розведені колінні суглоби підкласти валик.

При переломах і вивихах ключиці у підм'язову западину кладуть вату або інший матеріал, згинають руку в лікті під прямим кутом і прибинтовують її до тулуба. Рука нижче ліктя повинна перебувати у косинці, яку підв'язують до шиї.

При переломах і вивихах кисті та пальців рук роблять таким чином: кисть руки з вкладеним у долоню жмутом вати, бинта (пальці зігнуті) прикладають до шини, яка повинна починатися біля середини передпліччя і закінчуватися біля кінців пальців, і перебинтовують.

При розтягу зв'язок суглобів - підняти хвору кінцівку догори, накласти холодний компрес та тісну пов'язку, створити спокій до прибуття лікаря.

При ударах - забезпечити потерпілому повний спокій, накласти на місце удару холодний компрес. При ударах із синцями, місце удару змастити настоячкою йоду.

Ушкодження очей

Дрібні механічні частки, які потрапили до ока, потрібно дуже обережно витягнути вологим кутиком тканини.

Якщо це Вам не вдається, то накладіть на око легку пов'язку та відвезіть потерпілого до лікарні.

Якщо стороннє тіло потрапило під верхню повіку, потрібно потягнути її за вії донизу (потерпілий має дивитися вниз). Для вилучення стороннього тіла з нижньої повіки варто відтягнути її вниз і обережно зняти його кутиком чистого носовичка (потерпілий має дивитися вгору).

Якщо до ока потрапили уламки скла, металу тощо, в жодному разі не можна виймати їх. Слід покласти на око пов'язку і доправити потерпілого до лікарні.

Сторонні дрібні предмети, які застрягли в очному яблуці, не можна самостійно вилучати.

Хімічні речовини потрібно вимивати з ока одразу ж теплою водою, повільним струменем, протягом 10 хвилин, перед тим, як відвезти потерпілого до лікарні. Хімічний порошок, наприклад, вапно, потрібно усунути спочатку з ділянки навколо ока, а потім промити саме око.

Надання першої допомоги при пораненні й кровотечі

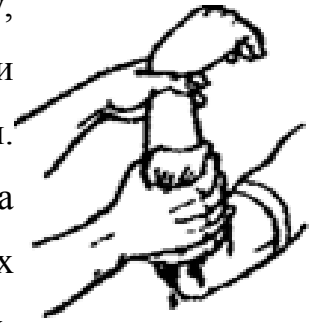
Перша допомога при пораненні й кровотечі полягає у зупиненні кровотечі, захисті рани від забруднення, послабленні болю.

Перша допомога зводиться до обережного накладання на рану індивідуального пакета. При цьому мити її водою, змивати кров з рани забороняється. Слід знезаразити перекисом водню або йодною настоякою місце поранення і накласти чисту пов'язку.

Якщо індивідуального пакета немає, для перев'язування використовуйте чисту носову хустинку. У цьому випадку приготувану для перев'язування тканину змочіть настоякою йоду так, щоб пляма йоду трохи перебільшувала розміри рани.

Кровотечі можуть бути капілярними, артеріальними, венозними і змішаними.

При кровотечі необхідно підняти поранену кінцівку, закрити рану перев'язувальним матеріалом і притиснути ділянку біля неї на 4-5 хв., не торкаючись рани пальцем. Після цього рану треба забинтувати. Якщо кровотеча продовжується, слід вдатися до здавлювання кровоносних судин за допомогою згинання кінцівки у суглобах, притискування кровоносних судин пальцями, джгутом чи закруткою.

При артеріальній кровотечі, яка є особливо небезпечна для життя, треба діяти негайно. Кров пульсує фонтаном, тому перш за все вище місця поранення треба швидко притиснути пальцями ушкоджену судину в точках, де прощупується пульс і накласти джгут. Щоб не пошкодити нерви і шкіру, його накладають поверх одягу, хустки, або іншої м'якої тканини. Коли джгута немає, можна скористатися ременем або зробити закрутку з будь-якого шнура, тканини. Для цього між тканиною і тілом вставити міцну палицю і закрутити тканину до зупинки кровотечі. Потім палицю прибінтувати до тіла.

Джгут залишити на кінцівках не більше як на 1,5-2 години, а в холодну пору року на 1 годину, інакше настане омертвіння тканини. Щоб цього не сталося до джгута приколотися записку з точним зазначенням часу його накладання. Якщо потерпілого за цей час неможливо доставити до лікарні, через 1,5-2 години послабити джгут на 1-2 хв, якщо кровотеча продовжується, джгут затягнути.

При внутрішній кровотечі (кровотечі в черевну порожнечу, порожнину грудей, черепа), яку можна встановити тільки за зовнішнім виглядом людини (вона стає блідою, виступає холодний піт, пульс частішає і слабне) треба негайно викликати швидку допомогу. До її прибуття потерпілого покласти напівсидячи і не рухати з місця. До ймовірного місця кровотечі (живота, грудей, голови) прикладають холодний компрес (мішечок із льодом або снігом, грілку або пляшку з холодною водою).

При пораненні великих судин шиї і верхньої частини грудної клітки джгут не накладається. Кровотеча зупиняється при натисканні пальцем на поранену судину у самому місці поранення.

Перша допомога при опіках

Опіки класифікуються за джерелом виникнення на:

- термічні – опіки, що виникають внаслідок дії джерел тепла (полум'я, розжарених металів, променевої енергії та ін.);
- хімічні – опіки, що спричинюються дією будь-якої хімічної речовини;
- термохімічні;
- електричні (електроопіки) – опіки, які виникають при проходженні крізь тканини електричного струму;
- радіаційні;
- світлові – термічні опіки, які виникають внаслідок інтенсивного світлового випромінювання;
- променеві – ураження, що виникають внаслідок місцевої дії на шкіру іонізуючого випромінювання;
- сонячні – опіки шкіри, які виникають внаслідок дії сонячного випромінювання.

Розрізняють 4 ступені опіків:

- I ступінь небезпечності - почервоніння шкіри
- II ступінь середньої тяжкості - утворення пухирів
- III ступінь - тяжкий - змертвіння всієї товщини шкіри
- IV ступінь - надзвичайно тяжкий - обуглювання тканин тіла

При опіках I і II ст. слід негайно покласти на вражене місце примочку зі спиртом, горілкою, одеколоном або слабким розчином марганцевокислого калію. Спирт та його похідні стримують подальше руйнування клітин і водночас знезаражують місце ушкодження.

При III-IV ст. на вражені місця накладають стерильні пов'язки. При великих опіках використовують чисті, випрасувані простирадла. Потерпілого слід напоїти чаєм або мінеральною водою і терміново доставити до лікарні.

При наданні першої допомоги при опіках, теплових ударах слід швидко припинити дію високої температури. Це має особливо велике значення при займанні одягу і при опіках рідиною через одяг. У першому випадку необхідно загасити полум'я, а зробити це доволі складно, бо від болю вона втрачає контроль над собою, кидається в різні боки, посилюючи тим самим горіння. Передусім потрібно:

- зупинити потерпілого будь-яким способом: крикнути чи повалити на землю;
- зірвати одяг або погасити, заливши водою великою кількістю (15 хв. і більше). Будьте обережні, щоб уникнути переохолодження постраждалого, особливо взимку. Коли води немає, накиньте на нього якийсь одяг чи щільну тканину, не закриваючи голови, щоб не спричинити опіку дихальних шляхів і отруєння токсичними продуктами горіння;

Пам'ятайте, що висока температура впливає на шкіру тим сильніше, чим довше й щільніше притиснутий до неї одяг, який тліє.

- зніміть всі речі з обпеченої ділянки тіла (одяг, пасок, годинник, обручку та інші речі);
- не знімайте одяг чи інші речі, що прилипли, до обпеченої ділянки;
- шкіру навколо опіків потрібно обробити розчином марганцівки або спиртом;
- обгорніть обпечену ділянку свіжою, чистою, гладенькою тканиною;
- ні в якому разі не змащуйте опік ні жиром, ні спиртом, ні маслом, ні кремом;
- якщо опік великий, покладіть потерпілого на землю, якщо це можливо, підніміть і потримайте його ноги;
- до приїзду лікаря дайте потерпілому будь-який знеболювальний засіб, напоїть теплим чаєм і укрийте тепліше, перевіряйте пульс та дихання кожні 10 хв. При шоку терміново дайте 20 капель настоянки валеріани.

Пухирі, що з'явилися на шкірі, розривати не треба, досить обробити їх спиртом і на уражене місце накласти стерильну пов'язку. Коли площа ушкодження велика, потрібно загорнути потерпілого в чисте простирадло,

огорнути ковдрою або іншими теплими речами. На обличчя пов'язку можна не накладати, досить прикрити від пилу стерильною серветкою.

При промоканні одягу гарячою водою, його також необхідно облити холодною водою або зірвати. Швидке занурення обпеченого місця у холодну воду зменшує біль і тяжкість опіку.

При опіках кислотами місце ретельно промивають струменем води протягом 10-15 хв. Обпечене місце промити 5%-ним розчином перманганату калію або 10%-ним розчином питної соди (одна чайна ложка на склянку води). На місце опіку накладають бинт. Місце опіків їдкими лугами (каустичною содою, негашеним вапном) промивають проточною водою протягом 10-15 хв., потім слабким розчином оцтової кислоти. Місце опіків накривають марлею.

При опіках очей електричною дугою роблять холодні примочки з розчину борної кислоти, потім потерпілого направляють у медичний заклад.

Не панікуйте за будь-якої ситуації. Паніка – перший ворог безпеки.

Перша допомога при обмороженні, переохолодженні

Обмороження виникає при місцевій дії холоду на тіло. Холод, діючи на судини, спричиняє їх звуження, внаслідок цього відбувається недостатнє кровопостачання певної ділянки тіла, що проявляється у поблідненні шкіри. Якщо вчасно не буде надано першу допомогу, то це може спричинити до відмирання тканини.

Розрізняють три ступені обмороження:

I - побіління і втрата чутливості;

II - почервоніння і поява «пухирів»;

III - омертвіння тканин, які набувають буро-червоного кольору.

При обмороженні I ступеня слід розтерти обморожені місця тіла сухою теплою тканиною до почервоніння.

При обмороженні II і III ступенів - накласти стерильні сухі пов'язки і забезпечити негайну доставку потерпілого у лікарню.

При легкому ступені переохолодження тіло розігрівають розтиранням, дають випити кілька склянок теплої рідини. При середньому і тяжкому

ступенях - тіло енергійно розтирають вовняною тканиною до почервоніння шкіри, дають багато пити.

Перша допомога при укусах тварин, змій, комах

При укусі здоровою твариною рану промивають і накладають пов'язку, в іншому разі потерпілого доправляють до медичного закладу.

Якщо вкусила змія, треба спершу забезпечити фізичний спокій потерпілого. Можна інтенсивно відсмоктати отруту ротом (якщо в роті немає ранок) протягом 10-15 хв., постійно спльовуючи. Припікати ранки не можна.

Накладати джгут можна лише при укусі кобри, але не довше ніж на 30-40 хв. Потерпілому рекомендується вживати багато рідини.

Якщо покусали бджоли, оси, слід накладати холодний компрес на місце укусу. Дати потерпілому випити солодкого чаю, 1г аспірину, пігулку димедролу.

Перша допомога при отруєнні

Причиною отруєння є проникнення в організм людини різних токсичних речовин. Захворювання починається через 2-3 години, інколи через 20-26 годин.

Причиною отруєння оксидом вуглецю (II) є вдихання чадного газу, продуктів горіння, диму. Потерпілому необхідно забезпечити приплив свіжого повітря. Якщо є можливість, дати подихати киснем. Звільнити його від одягу, який утруднює дихання, дати понюхати нашатирний спирт. На голову і груди потерпілого покласти холодний компрес. У разі припинення дихання необхідно робити штучне дихання.

При отруєнні кислотою, якщо нема симптомів, що свідчать про прорив стравоходу або шлунка, потерпілого слід напоїти розчином питної соди, водою. При отруєнні лугом потерпілого поють оцтовою водою, лимонним соком. При наявності підозри на прорив (нестерпний біль за грудною кліткою або в ділянці шлунка) потерпілому не слід нічого давати пити, а негайно транспортувати у лікувальний заклад.

При харчовому отруєнні потерпілому кілька разів промивають шлунок (примушують випити 1,5-2 л води, а потім викликають блювання подразненням

кореня язика) до появи чистих промивних вод. Можна дати 8-10 таблеток активованого вугілля. Потім дають багато чаю, але не їжу. Якщо після отруєння пройшло 1-2 год. і отрута надходить вже із шлунку до кишечника, то викликати блювання даремно. У такому випадку необхідно дати потерпілому проносне (2 столові ложки солі на 1 склянку води). Для зменшення всмоктування отрути слизовою оболонкою шлунково-кишкового тракту потерпілому можна дати розведені крохмаль або молоко.

5.1. Щоб запобігти зупинці дихання і кровообігу, необхідне постійне спостереження за потерпілим.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ПЕРВИННОГО ІНСТРУКТАЖУ ДЛЯ СТУДЕНТІВ

1. Загальні відомості про технологічний процес та обладнання на робочому місці, в навчально-виробничій лабораторії з обробки деревини. Основні небезпечні виробничі фактори, що виникають при цьому технологічному процесі, особливості їх дії на студентів.
2. Питання виробничої санітарії та особистої гігієни, пов'язані з виконанням роботи і перебуванням у приміщенні.
3. Безпечна організація робіт та утримання робочого місця.
4. Небезпечні зони машин, механізмів, приладів. Засоби безпеки обладнання (запобіжні, гальмові пристрої та огорожа, системи блокування та сигналізації, знаки безпеки). Вимоги запобігання електротравматизму.
5. Порядок підготовки до роботи (перевірка справності обладнання, пускових приладів, інструменту та пристосувань, блокування, заземлення та інших засобів захисту).
6. Безпечні прийоми та методи роботи; дії при виникненні небезпечної ситуації.
7. Засоби індивідуального захисту на робочому місці та правила їх використання.
8. Схема безпечного руху студентів по території навчально-виробничої лабораторії з обробки деревини.
9. Внутрішньоцехові транспортні та вантажопідйомні засоби і механізми. Вимоги при вантажно-розвантажувальних роботах та транспортуванні вантажу.
10. Характерні причини аварій (вибухів, пожеж тощо), випадків виробничого травматизму.
11. План ліквідації аварій, запасні виходи з навчально-виробничої лабораторії з обробки деревини.
12. Засоби запобігання можливим аваріям. Обов'язки і дії учасників навчального процесу при аваріях.

13. Способи застосування існуючих на ділянці засобів пожежогасіння, протиаварійного захисту та сигналізації, місця їх розташування.
14. Надання долікарської допомоги потерпілим.
15. Вимоги безпеки при закінченні роботи.
16. Зазначені в пунктах 1-13 питання розглядаються в поєднанні з інструкцією з охорони праці для конкретного виду робіт, вимогами технічної документації та технологічних регламентів.